

Toponymie van Brecht IV

R. VAN DEN EECKHAUT

VIERDE DEEL

963. HOOGSTRAATSEBAANBRUG : 1843, *Hoogstraetschebaenbrug*, T.

X. HOOGSTRAATSE WEG : zie Hoogstraatse Baan.

964. HOGE STRUIK : 1613, ontr. 9 b. heyden geh. den *hooghen strueck*, S.P. 19, 215 v° ; — perceel heide bij de Wildeman te Sint-Antonius.

965. HOGE WEG : 1470, den *hogen wech*, H.G., 17 ; 1473, apud den *hoghen wech*, Ann., 41 v° ; 1543 (1598)-1637, aenden *hoogen wech*, Anh. 4, 13-S.P. 22, 159 v° ; 1559 (1618), opden *hoegen wech*, Anh. 3 A, 4 ; 1527, totten *hogen wege*, S.A. 1892, 3 r°-v° ; 1566-1646, den *hooghen wech*, S.P. 15, 84-86-S.P. 27, 79 ; — weg van Antwerpen naar Hoogstraten en Tilburg.

In tegenstelling tot Lage Weg, de weg die het verst van het dorpscentrum verwijderd bleef, nl. meer naar het zuiden. Zie : Schönfeld, *MVN* 1957, 58-60.

966. HOOIBERG : 1570-1596, een stuck dries geh. den *hoyberch* daer den kercwech duer gaet nae syn wooninge tsterthouen, S.P. 15, 400-401-S.A. 49, 60 ; — perceel te Sterthoven.

„Hooiopper”. Vgl. Goossenaerts, *Landb.*, a.v.

967. HOOIHEUVEL : 1440, een bloc gheh. den *hoyhouel*, Anh. 30, 46 ; id., Anh. 3 B, 6 v°, 7 v° ; ca. 1450, aenden *hooyhoewel*, Anh. 30, 23 v° ; 1673, noch drij besondere heijveldekens ... achter de rouwstede gen. den *hoijheuwel*, S.P. 32, 70 v°-71 ; — perceel te Broekhoven.

Hooi „hoog” (zie Hobrand). Blijkbaar identisch met Heiheuvel, waarbij echter verkeerde lezing *hei* : *hooi* uitgesloten is.

968. HOOIMAKER : 1751, een stucxken velts gen. den *hoijmaecker*, S.P. 41, 24 ; 1762, neffens het *hoeijmaeckers*, L.L.IV, 34 ; — perceel te Bekhoven.

Psn. Zie voorts te Brecht : ca. 1626, Cornelis Janssen alias Hooijmaecker, Anh. 11, 24 ; ib., Hooijmaecker soluit lest a^o 1621 ; ib., Leenart wautt wils als paechter van *hoemaecker* soluit den last voir hem den 6 maart a^o 1631 a^o 20 tot 30 bannis inclus ; ib., Modo Mattheijs hufkens bei coop van Cornelis *hoymaeckers* ; ib., Cornelis Janssens alias *hoeijmaker*, 43 v° ; ib., Cornelis Janssens *hoimaecker* ; ib., Cornelis Janssen alias *hoijmaker*, 71.

969. HOOIMAKERSBEEMDEKEN : 1631, een stucxken beempts gen. *heymaeckers beemptdeken*, S.P. 23, 23 v° ; — weiland te Bekhoven in de Werfft. Zie ook Hooimaker.

970. HOOIMEER : A) (D3) 1543-1626, achter *hooimeere* S.A. 1900, 19 v°-Anh. 11 B, 2 ; 1552-1580, *hooimeer*, S.A., 1908, 37 v°-S.P. 17, 84 v°-85 ; 1619, byde *homerer*, A.J. 91., 307 v° ; — perceel te Bekhoven.

B) 1796, agter het *hoijmerken*, S.P. 46, 610 ; — ws. id. als A).

C) (B 5) 1843, *Hoey meer*, T. 57 ; z. j.-1890, *Hoeymeer*, Kl. S.A. art. 2612-Harou, 236 ; — gebied ten westen van de Rommersheide. Zie Hooimeerdonk te Bekhoven en Hooimeerheuvel bij Herselaar.

971. HOOIMEERDONK (EN) : dǝmǝrdǝmǝ-dǝmǝldǝmǝ (D3) 1440, de *homersdonc*, Anh. 3 B, 4 ; 1482-1559, die *homersdonck*, Anh. 8, 64-S.P. 13, 106-107 ; 1575-1626, de *homerdonck*, S.A. nr. 8, I-Anh. 11 B, 16, 143, 148 v° ; 1596-1626, byde *hoomerdonck*, S.P. 19, 141-S.P. 21, 167 ; 1626-1689, de *hoijmerdonck*, Anh. 11 B, 16 v°, 28-S.P. 55, 39 ; 1651, de *hoijmerdonck*, S.P. 27, 139.49 ; 1715, de *hoijmerdongh*, RRA 88, 47 v° ; 1570, de *hommerdongen*, Feoh, 3 v° ; 1665, de pachters vande *hoomerdongen*, S.A. 131, Vis. ; 1686-1762, de *hoijmerdoncken*, S.P. 34, 234-L.L.IV, 27 ; 1693, de *hoijmeirdongen*, S.P. 36, 77 v° ; 1762, de *hoijmerdonghen*, L.L.IV, 29 ; 1784, de *homerdongen*, KA 182 ; — weiland te Bekhoven in de Werft.

Zie voor *donk* a. v. Haasdonk. De oudste vormen met eerste lid *homers-* wijzen op „ho(ge) meers”, waaruit later „ho(ge) meer”. *Meers*, *meer* „moerassig land”, wat te Brecht wegens ligging bij Kleine A mogelijk is.

972. HOOIMEERHEUVEL : (C5) 1618. achter *hoijmerheuvel*, S.P. 22, 32 ; 1636, ontrent *hoeymeerheuvel*, S.P. 25, 69 v° ; 1644-1686, ontrent *hoijmaerheuvel*, S.P. 25, 193-S.P. 34, 221 ; 1649-1659, *homerheuvel*, S.P. 27, 94 v°-S.P. 29, 280 v° ; 1651-1682, *hoijmerheuvel*, S.P. 27, 132-S.P. 34, 84 ; 1654-1711, *hoijmerheuvel*, S.P. 28, 34 v°-S.P. 38, 75 ; 1658-1672, *hoomerheuvel*, S.P. 29, 194 v°-S.P. 32, 191 v° ; 1659, *hoijmaeijheuvel*, S.P. 29, 217 ; 1659 (1675), *hoymaerheuvel*, S.A. 126, 1. st. ; 1663, *hoijmaelheuvel*, S.P. 30, 160 v° ; 1668, *hooimeirheuvel*, S.P. 31, 51 v° ; 1668-1681, *hoijmeirheuvel*, S.P. 31, 53 v°-S.P. 34, 41 ; 1682, op de groote heijde bij *hoijmaer heuvel*, P. 156 ; 1685, *hoijmaerheuvel*, J.B. ; 16 Brum. 5 (1797), *Hoomeerheuvel*, D.N., n° 4, 85 v° ; 1723, *hoijmerheuvel*, S.A. 131 ; 1834-1843, *Hooge meer heuvel*, Kl. S. M. art. 1631-T. 56 ; 1834, *Hooge Meirheuvel*, Kl. S. M. art. 2612 ; 1888, *Hoge Meirheuvel*, NBKP,

nr. 47 ; 1890, *Hooge Meerheuwel*, Harou, 237 ; 1956, V. ; — heide ten zuiden van de Mikse Baan tussen Tremelheide en de Hoge Heide.

Hooi „hoog”. Zie a. v. Hobrand. Vgl. Dittmaier, S.S.B.L., 108, a. v. Heumar.

973. HOOIWEIDE : 1779, eenen beempt ... geseijt de *hoeijweijde* ende claverdriesch, S.P. 44, 205 ; — weiland te Jukschot.

X. HOOL : zie Hooltje.

974. HOOLBEEMDEKEN : 1598, weyde of bempdeken aen de vlasroot geh. het *hoelbempdeken*, S.P. 18, 68-69 ; 1671, het *helbemdeken*, S.P. 31, 244 ; — weiland te Overbroek.

Laaggelegen beemd, of beemd omgeven met grachten, of gelegen bij een gracht? Vgl. voor bet. Hooltje.

X. HOOLKENSACKER : zie Hooltjesakker.

975. HOOLSTRAAT : *to:lstretʃə* (F3) 1402-1627, *hoolstrate*, Anh. 32, 19 v°-S.P. 22, 186 ; ca. 1470-1513, *hoolstraetken*, Anh. 9, 6 r°, 9 v°-S.A. 1915, 19 v° ; ca. 1520-1613, *thoelstraetiken*, Anh. 7 A, 2-S.P. 21, 244 ; 1556, aen de *holstrate*, KA 207 ; ca. 1520, *hoel straetken*, Anh. 7 A, 3 ; 1580, aender *hoolstraten*, KA 256 ; 1601-1630, het *holstraetken*, S.P. 18 25 r°-v^o-A.J. 70, 44 v° ; 1611, *holstraete*, S.P. 20, 71 v° ; 1613, *hoelstrate*, S.P. 20, 112 ; 1956, V. ; — straatje onder Kerkhoven, van de Homborgenton, achter de huizen van de Plaats om, naar de Lessiusstraat, uitkomend tegenover de Pastorij. Thans Schoolplein en Schoolstraat. Zie ook *Oudh. K.* 1911, 33.

976. HOOLTJE : A) ca. 1449-1543 (1598), *hoeltken*, Anh. 6, 25-Anh. 4, 5 v° ; ca 1520-1601, een stuck goets ontr. 1 lps.

lans gheh. dat *hoelken*, Anh. 7 A, 25 v°-A.J. 64, 63 ; 1529, een stuc lants ontr. 1 lps. grt geh. *tholtken*, S.A. 1893, 31 v° ; 1616, het *holken*, A.J. 91, 13 v° ; — perceel te Bekhoven bij het Molenakkerken. Hetzelfde als Kamerken.

B) ca. 1470-1626, *hoolken*, Anh. 9, 55-Anh. 11 B, 72 ; 1537-1655, *thoelken*, S.A. 1896, 21 v°-S.P. 29, 25 v° ; 1608-1616, S.A. 89 B, 12-S.P. 20, 186 ; 1619, het *heultken*, S.P. 21, 68 r°-v^o ; 1637, het *heulken*, S.P. 26, 12-S.P. 27, 15 v° ; 1652, het *hoeltken*, S.P. 29, 120 v° ; 1671, het *hooltken*, S.P. 31, 230 v° ; 1680(?) - 1762, het *heultien*, S.P. 32, 410-L.L.IV, 33 v° ; 1728, het *hoeltien*, S.P. 40, 112 ; 1769, *tholtien*, S.P. 43, 427 ; — perceel van één bunder grootte te Varenbraken tussen de heerbaan z. en de Infirmierij of Lazerij n. Zie ook Hooltjesakker.

C) eto:1 1956, het *Hool*, V. ; — beekje langs het Hoolstraatje.

D) 1470, ij stuxken lants dat een stuc geh. dat *groot hoolken* gel. jn betcouen acker ... ende dat ander stuc geh. dat *cleyn hoolken*, Anh. 2, 91 ; ca. 1470-1513, dat *groot hoelken*, Anh. 9, 32 v°-S.A. 1915, 17 v° ; ca. 1520, tuee stucken lans deene gheh. dat *groet hoelken* dueleck sy nu heeten thoech block grt ontr. 0,5 vts. ghel. ronsomme jn haer selfs goet sonder aende zuyt oest zye dueleck es de hugen ryt strate ende dander gheh. het *cleyn hoelken* duele sy nu heeten het camerken, Anh. 7 A, 10 ; — verkaveling van A).

E) zie D).

Hool, hol, heul „gracht, waterachtig gebied” (Schönfeld, *Watern.*, 31-32). Voorts te Brecht : 1482, die strate totter luden *hool* toe, Anh. 8, 13 v° ; 1482, vrouwe wouters *hoolkens*, Anh. 8, 54 ; 1610, dat naest de weykens tusschen den voors. beempt leet eenen sloot oft *hool*, S.A. 58, 28 v° ; 1718 (1722), sal moghen schieten een *hool* ofte grachte, S.A. 103, 282.

977. HOOLTJESAKKER : 1440-1482, dat *hoolkensacker*, Anh. 3 B, 9-Anh. 8, 54; ca. 1520, den *hoelkens acker*, Anh. 7 A, 19; — perceel te Varenbraken. Ws. id. als Hooltje B).

978. HOOLVEN : ca. 1400, *tuelvenne*, Anh. 32, 6 v°; *ib.*, *thole venne*, 9; 1843, *Hul ven*, T. 54 (?); — ven te Overbroek.

979. HOORTAKKER : (D3) 1440-ca. 1520, *hoertacker*, Anh. 3 B, 31-Anh. 7 A, 7 v°; 1440, dat *hoertackerken*, Anh. 3 B, 31; ca. 1470-1751, aenden *hoertacker*, Anh. 9, 22 v°-S.P. 41, 108; — bouwland te Bekhoven bij de Faconshoeve.

Hoort, horde „afsluiting van vlechtwerk” (Lindemans, *MVN* 1954, 30-31). Te Brecht voorts : dat de selue pachter altijs is belast geworden van voor t'voors. *hoort* oft inrijgat te hangen eenen draijboom, veken oft hoort ende hij oock gehangen heeft, S.A. 128.

980. HOORTDRIES : 1702, *hoogen hoortdries*, S.A. 123; 1751, den *hoogen oort dries* ... s. de cappelreye velden, S.P. 41, 108; — weiland te Bekhoven in de Hoek. Hetzelfde als Dries S).

981. HOPPENBLOK : A) (E3-F3) 1523-1673, *hoppenblock*, S.A. 1891, 15-S.A. 51, 243 v°-244; 1673-1762, eenen block lants gel. alhier ... niet wijt disterende van de parochiale kercke ... grt ... 4 lps ... gen. het — 0 ... den bremacker s. den lande gen. den vogelensanck ... w. de haeckstraat ... n. ... het Roeltiensbosch, S.A. 57, 175 r°-v°-L.L.IV, 14; — bouwland te Kerkhoven in de Haakstraat.

B) 1543, *hoppen blocxken*, S.A. 1900, 2; 1561, *thoppen bloicxken*, S.A. 1914, 9; — id. als A).

982. HORREKENSVEN : 1473, *horrekens venne*, An., 13 ; 1524, by *thordekens venne*, S.P. 10, 100-S.A. 1891, 55 ; 1573, het *hoorkensven*, S.P. 17, 60 r°-v^o ; 1618, *horekens venne*, S.A. 122, Extr. Cijnsb. Bailleul ; 1618 (1635), *horenkens venne*, Cijnsb. Bailleul, Bet. 3220, 42 ; — Ven achter Overbroek.

Horreken, dim. van *horde* (zie a. v. Hoortakker).

983. HORST : 1834, weg van den *horst* of Baan van Antwerpen naar Brecht, Kad. S.M. 4 ; — misschien hetzelfde als Horstven, ofwel gehucht onder het „oude” Schoten.

Zie : Goetschalckx, *Merx.*, pass. Verklaring a. v. Horstven.

984. HORSTRAAT : 1402, *horstrate*, Anh. 32, 9 ; 1565, neffens de *horstraeten*, S.P. 17, 66 v°-67 ; — niet juist te situeren, ws. hetzelfde als Leemstraat. Zie o.a. Echelblok.

Hor, *hore* „modder, slijk”.

985. HORSTVEN : A) (I 4) 1699-1777, eene vreheijde gel. achter sinte lenaerts alhier aen het *horstvenne*, S.P. 36, 236-S.P. 44, 123 ; — ven te St. Lenaerts, in het oosten bij de grens met Rijkevorsel.

B) tuestfen (B5) 1581, metter heyen aen *horsstkensvenne*, Bet. 182a, 251 ; 1713-1725, aen het *heurstven*, S.A. 48, 112 v°-S.P. 103, 200 v° ; 1834-1956, *Horstven*, Kl. S. A. art. 994-V. ; 1843, *Hortven*, T. 48 ; — ven en heide te Overbroek. Thans volledig weiland en bouwland.

Horst „beboste opduiking in moerassig terrein” (Gysseling, *MVN* 1954, 102). Vgl. voorts : Schönfeld, *Veldn.*, 29 ; *Beersel*, 23 ; *Opwijk*, nr. 593 ; *Hofstade*, nr. 283 ; T. L. Markey, *Naamk.* 1972, 26-35. Bij B) mogelijk contaminatie van Horrekensven.

986. HOUTAKKER : A) 1470-1522, inden *houtacker*, H.G.,

3-S.A. 1917, 17 ; — weiland en bouwland op St.-Lenaarts-akker bij de Kolk.

B) 1543, op j veertel saetlants gel. achter sterthouen Jnde ouerbroecxe acker geh. den *houtacker*, S.A. 1900, 9 v° ; — bouwland onder Overbroek.

C) 1549-1559, op een stuck lants geh. den *houtacker* gel. Jnde oistacker ... w. aenden waterlaet, S.A. 1906, 17-Anh. 5, 37 v° ; — bouwland op de grens tussen Sterthoven en Overbroek. Zie voor *Hout*, a.v. Houthoven.

987. HOUTBRUG : 1843, T. 31.74 ; — brug te St.-Lenaarts.

988. HOUTELHOEK : (I 1) 1388 (1615)-1751, *houterlehoeck*, S.P. 19, 280 r°-v^o-S.P. 41, 118 ; 1402-1482, *houterle hoec*, Anh. 32, 19 v°-Anh. 8, 40 ; 1402, aen dese zide *houterle hoecx*, Anh. 32, 19 v° ; 1440, bi *houtelhoec*, Anh. 3 B, 26 ; 1543 (1598)-1668, by *houtelhoeck*, Anh. 4, 21 v°-S.P. 31, 57 ; — grenspunt St.-Lenaarts, Loenhout, Rijkevorsel. Houtel zelf ligt onder Rijkevorsel. Vgl. : 1148, *Halterle*, Oork. St. Mich., 17 ; 1148, *Alterle*, ib., 20 ; 1155, *Halterla*, ib., 29 ; 1161, *Hauterla*, Bijdr. I (1902), 252 ; ca. 1435, *houterle*, Wern. 14 ; 1614, *houteln*, S.P. 19, 241 ; 1786, *houtel*, Bapt. ; ca. 1449, *houterle bloc*, Anh. 6, 36 v° ; 1626, *Houterle hoeue*, Anh. 11, 31 ; 1751, *houtelhoeven*, S.P. 41, 40 ; 1850, Vdm. ; Mil.

Houtel, samentrekking uit *houter-le*. Vgl. Achtel uit Achterle (gehucht onder Rijkevorsel), Kastel (dial.) uit Kasterlee, Poejel (dial.) uit Poederlee, Tongel (dial.) uit Tongerlo, Westel (dial.) uit Westerlo. Voor *-le*, *-l*, verkorting van *lo*, zie : Carnoy, *Feestb. V. d. Wijer* I, 48 ; Vincent, *N.d.l.*, 113-114 ; Mansion, *Bestandd.*, a. v. Loo. *Houter*, *Halter* verwant met *halfter* of *aal* (abeel) met tweede lid *-ter* „boom” (vgl. *Haaltert*, 11-12 met verwijzing naar Carnoy, Mansion, Lindemans en Gysseling ; Moerman, *Ndl. Pln.*, a.v. *aal* met verwijzing naar Lindemans, *Com. Top.* 1931, 203).

Houtel „bos van laagstammig hout”, „bos van witte populieren”? Voor *hoek*, zie a. v. Bekhoven in de *Hoek*.

989. HOUTERSBEEMD : 1402, *houtersbeemt*, Anh. 32, 6 v°; — weiland te Overbroek bij Houtersheiblok.

Houters, Ws.psn.

990. HOUTERSHEIBLOK : ca. 1470, *houtersheiblock*, Anh. 9, 18; 1482, een heiblock geh. *houtersheibloc* ... ontr. 1 b. goets, Anh. 8, 17; ca. 1520, *houters heyblock*, Anh. 7 A, 6; — perceel te Overbroek.

991. HOUTHOVEN : (G3-4, H3-4) 1359-1728, *houthouen*, Comm. Br., 36-S.A. 115-S.P. 40, 135; 1491-1654, *houtouen*, Anh. 7 B, 1-F. 18, 16; 1647, *houdthouen*, A. J.72, 258 v°; 1778-1890, *Houthoven*, Ferr.-Harou, 230; — centrum van de huidige gemeente St.-Lenaarts, welke naam, tevens patroonheilige van de kerk aldaar, uiteindelijk de naam Houthoven volledig verdrong.

Hout Gm. *hulta* n. „bos” + *hofum*, dat. pl. bij *hofa* — m. „boerderij” (Vgl. Bekhoven). *Houthoven* „ontginning bij „den hout” (misschien Brechterlo). Ons Houthoven kan ondergebracht worden bij Bachs „Den vielen *Holzhausen* ‘zu den Häusern im Wald’ steht kein einziges *Holzhofen* gegenüber” (Bach II, § 589). *Hout* „bos” (Gysse-ling, *MVN* 1954, 102). Door Prims (*KVAVM* 1929, 613) en Beterams (*Inventaris van de Gemeentearchieven van Brecht*, pass.) als *Honthoven* verkeerd gespeld.

992. HOUTHOVENHEIDE : 1440, *houthouen heide*, Anh. 3 B, 29; 1477, *houthouen heyde*, Anh. 2, 80 v°; — heide bij Houthoven.

993. HOUTHOVENSE STRAAT : 1568-1644, inde *hout-houensche strate*, S.P. 15, 275-276-A.J. 71, 302 v°; 1574, inde *houtouense straete*, S.P. 17, 62 v°-63; 1605-1795, inde

houthouensche straete, S.P. 19, 59-S.P. 46, 461; 1614-1627, *houthouensche straat*, A.J. 68, 20 v°-A.J. 93, 19 v°; 1616, *houthouenste strate*, A.J. 90, 17; 1631-1709, *houthouense straete*, S.P. 21, 268 v°-S.A. 123; 1637, inde *houthouenste straete*, S.P. 27, 15; 1651, *houthouense straat*, S.A. 51, 12 v°; 1659, *houthouense straete*, A.J. 96, 13 v°; 1654, *houtouense straat*, F. 18, 20; 1660, *houthouensse straete*, A.J. 96, 82 v°; 1663, *houthouensse strate*, S.P. 30, 158; 1693, *houthovense straete*, S.P. 36, 64 v°; 1741, *Oudthovensche straat*, S.A. 104; 1566, *houthouen strate*, S.A. 1920, 31 v°-32; 1626, *houthoue strate*, Anh. 11, 39 v°; — straat van Houthoven naar het oosten van de gemeente St.-Lenaarts. Hetzelfde als Houtstraat. Zie ook aldaar.

X. HOUTHOVENSTRAAT : zie Houthovense Straat.

994. HOUTSHOEFKEN : 1661, dat aent voors. clooster (Tongerlo) toecomende seker heyvelt gen. de Eeckerssche Braeck gel. onder den gehuchte van Ouerbroeck alhier dependent wesende van sekere hoeue ofte stede tvoors. clooster toebehoorende gen. het *houts hoefken* tot Sterthouen alhier, A.J. 96, 158 v°; — niet nader. *Houts* psn. Van den Hout?

995. HOUTSTRAAT : dautstru:rt (G4, H4-3) 1668-1884, inde *houtstraat*, S.P. 31, 68-69-NBKP, nr. 33; 1696, *houtstraete*, S.A. 52, 19; 1736, de *houdtstraat*, F. 19, 24; 1788, de *houdstraat*, Bapt.; 1807, *platea lignea*, Bapt.; 1885-1956-1972, *Houtstraat*, NBKP, nr. 1-V.-Gem. pl. St.- Len. 6 EF; — thans weg tussen Dorpsstraat en begin van de Bevrijdingslaan.

996. HOUTSTRAATBRUG : 1843, T. 31.106.

997. HOUTWEG : (G5-H4) 1843, chemin de la Oost- et

Westmalsche baen au Oostmalschen weg, *Houtweg*, T. 35.
Zie ook *Houwweg*.

998. *HOUW* : dau (H4) 1559 (1618), den *houwe*, Anh. 3 A, 23, 13, 10; 1650-1888, den *houw*, S.P. 26, 76-NBKP, nr. 51; 1694, den *hawwe*, A.J. 81, 326; 1720, de *haww*, S.P. 38, 292 v°; 1843, T. 36; 1956, V.; — schaarbos, thans weiland en bouwland te Veerle, ten westen van de weg van St.-Lenaarts naar Oostmalle en ten noorden van het Doggenbos.

Houw „uitgestrektheid bos waarop het hout geregeld gehakt of geveld werd”. Zie : Opwijk, nrs. 598-599; Hofstade, nr. 290; Sta. I, 623; Helsen, Antw. Pln., 16.

999. *HOUWHEIDE* : (H 4) 1700, twee heijvelders ende een weijken grt 3 lps. o. de *houwheyde* z. dorenacker n. steenbackersheijken, S.P. 37, 50 v°; — perceel te Veerle.

1000. *HOUWWEG* : 1843, chemin de Groot Veerle vers la route de Oost- et Westmalle ou Bois de Sapin, *Houwweg*, T. 37; — mogelijk hetzelfde als *Houtweg*; anders „weg bij de Houw”.

1001. *HOVINGE* : 1440, 0, 5 b. ... geh. de *houinghe*, Anh. 3 B, 17; 1452, Anh. 2, 2; 1456-1570, Jnde *houinge*, Anh. 7 B, + v^o, tuss. 14 v°-15-Feoh, 83; 1572, 1 lps. groesen geh. de *houingen*, S.P. 15, 519-520; — perceel te Bekhoven.

„Hof, tuin” (Goossenaerts, *Landb.*, 320) minder ws. bij laatste excerpt, tenzij dat op verwildering van een oorspronkelijke tuin zou wijzen.

1002. *HOVINKSTRAAT* : 1440, de *houincstrate*, Anh. 3 B, 10; 1457, Anh. 2, 40; — straat te Kloot bij de Rijthof. *Hovinkstraat* „straat bij de houinge”, i.e. de Rijthof.

1003. HUENBLOK : 1545, In een heyblok ... achter de meer geh. de *huen heybloke*, S.A. 1903, 32 v°; — perceel te Kloot.

Huen psn.? Vgl. Van Loey, *Zuidw. brab.*, 78. Mogelijk bijvorm van „hoog”.

1004. HUFFELEN : ca. 1400, Thuffelen ... ontr. een vierendeel buynders, Anh. 30, l. st. perkam. ; *ibid.*-ca. 1520, opt *huffelen*, -Anh. 7 A, 12 ; 1440, *Tuffelen*, Anh. 3 B, 7-Anh. 30, 48 v° ; 1474, dat *huffele*, Anh. 2, 72 v° ; 1482, *thuffelken*, Anh. 8, 36 ; — perceel te Broekhoven.

Huffel „nat laag weiland”, ouwe + dim. *-el* > *offel*, (*h*)*uffel* (Lindemans, *Oud. Cijns-b.*, 21, i.v. Honshuffel). Andere bet. : Lat. ovile „schapenweide” (Lindemans, *Pln.*, 44 ; ook bij Els. Ukk., 291) ; „heuvel” (Mansion, *Bestandd.*, 71 ; Carnoy, *Origines*, a. v. Steenhuffel ; *Mnl. Hwb.*, 262). Vgl. de talrijke *heuvel*namen te Brecht en vooral *Heiheuvel* en *Hooiheuvel*, evenals *Huffelen* onder Broekhoven gelegen.

X. HUFFELKEN : zie Huffelen.

1005. HUIBRECHT DE SCHALIEDEKKERSSTEDE : 1063, eene hofstede gen. *huybrecht de schaliedeckers stede* aenden leugenberch wesende een lantblocxken metten bogaert ende een driesken gen. het heyblocxken ... laatst toebehoort hebbende aen daniel nouts alias schaliedecker, S.P. 18, 13 v°-14 ; — hofstede bij de Leugenberg.

1006. HUIBRECHT THIJS : 1630, seker erue ... gen. *huybrecht thijs* ... w. de gansestrate s. der heeren ofte gebuerstrate, S.P. 23, 14 ; 1659, sekere erue daer eertijts een huijs op gestaen heeft gen. — ,S.A.47, 85 v°-86 ; — perceel te Bekhoven.

1007. HUIGENAKKER : ca. 1475, aenden *huygenacker*, Anh. 2, l. st. bij f° 80 v°; — perceel te Bekhoven.

Huigen met diftongering uit *hugen*, psn. Hugo. Zie o.a. Lindemans, Vl. Psn., 115.

1008. HUIGENMEERKEN : 1562, aen *thuygen meerken*, S.P. 13, 349-350-S.A. 1914, 23; — niet nader bekend.

1009. HUIGENRIJT : A) (E3) 1402-1557, *hugen rijt*, Anh. 32, 2 v°-S.A. 1911, 5; 1440, Jnden *huyghen ryt*, Anh. 3 B, 2; *ibid.*, den *hughen rijt*, 3 r°-v^o, 21; *ibid.*-1566, Jnden *huygen ryt*, 6-S.A. 1920, 10 v°; ca. 1449-1712, aenden *huygenryt*, Anh. 6, 11 v°-S.P. 38, 119; 1522, inde *huygenruyt*, S.P. 10, 19; 1543 (1598)-1654 (1682), byde *huygeryt*, Anh. 4, 58-S.A. 128, l. st.; 1547, inden *huijgen riet*, Bet. 3227a, 50 v°; 1562-1575, inde *huijghen rijt*, S.P. 17, 75 v°-76-S.A. nr. 8, I; 1577, aen de *huijghel Ryt*, Anh. 5, 99; 1645, *huyghen rijdt*, S.A. 56, 88; — perceel, meestal land, te Bekhoven ten noorden van de Molenstraat bij de Akker-molen. Wordt ook wel eens vermeld te Sterthoven en te Kerkhoven, omdat het juist op de grens van Bekhoven, Sterthoven en Kerkhoven ligt.

B) 1623, de *huygen ryden*, S.A. 54, II, 19 v°; 1649, inde *huijghenreyten*, S.P. 27, 91 v°; 1649-1686, de *huygenrijten*, S.P. 29, 1 v°-S.A. 52, 6; 1675, de *huijghen rijten*, S.P. 24, 161 v°; 1688, de *hooge rijten*, S.P. 35, 16 v°; — twee weiden en een akker te Bekhoven in de Molenstraat. Wijst op verkaveling van A).

C) 1681, bijde *huijgenrijtiens*, S.P. 34, 44 v°; 1681, de *huijgen rijtikens*, S.P. 34, 44 v°; — hetzelfde als B).

D) 1685, eene partije weijde gen. den *hagenryt* ... n. de molenstrate, J.B.; 1686, de *haegenrijt* grt 1, 5 lps., S.P. 34,

220 v°; 1723, bij de *hagereijt*, S.A. 103, 134 v°; 1786, den *hagerijt*, S.P. 45, 168; — weiland te Kerkhoven. Id. als A).

E) 1722, eenen acker gen. de *hagereijten* ... s. de beke w. het aut kamerstraetien, S.A. 103, 108 v°; 1724, S.A. 103, 157; — idem als B).

F) 1762, bij de *haegerijtiens*, L.L.IV, 11; — id. als C).

G) 1440, den *cleymen hugen ryt*, Anh. 3 B, 3; — deel van A).

Hugen, huigen, zie Huigenakker. Voor *rijt* zie Botervichtrijt. *Hagen*, verkeerde interpretatie, topografisch identiek met Huigenrijt.

1010. HUIGENRIJTSTRAAT: ca. 1520, de *hugen ryt strate*, Anh. 7 A, 10; — straat bij de Huigenrijt.

1011. HUIGVEN: *tœ-Xfen* (B3) 1359, vanden *hufvenne*, Comm. Br., 34; ca. 1449, aen *thuych venne*, Anh. 6, l. st. bij f° 15; 1451-1456, *huechvenne*, Anh. 1, 22-Anh. 1, 34 v°; 1522, opt *huych ven*, S.A. 1917, 17; 1528-1543, by *dhuygvenne*, S.A. 1892, 33-S.A. 1900, 19 v°; 1542-1673, by *thuychvenne*, S.A. 1899, 29-A.J. 97, 204; 1543-1781, aen *thuyghvenne*, S.P. 11, 63-64-S.P. 44, 472; 1557, *huyckvenne*, S.P. 13, 105-106; ca. 1670-1674, *huijchven*, A.J. 77, l. st.-A.J. 99, 33 v°; 1720, *huijckvenne*, S.A. 103, 234; 1783-1890, *huyckven*, S.P. 44, 596-Harou, 236; 1850, *Huijck Ven*, Vdm.; 1843, *Huyk Ven*, T. 22; *Huyck Ven*, Mil.; 1956, *Huigven*, V.; — ven ten noordwesten van de gemeente Brecht bij de grens met Wuustwezel. Belangrijk voor turfuitbating.

Huve, huf „huif”, met wisseling *f-ch* (Leys, *MVN* 1960, 125 ss.) en diftongering *huich, huiç*, en met wisseling *ch-k huiç*. Betekenis onduidelijk. Stonden bij dit ven „bijkorven” (huiven)? Bevond er zich een soort loods ter beschutting van de turfgravers? Aan-

leunen bij *huig*, *huik*, ouder *huch*, ws. verouderde bijvorm van „hek” (Schönfeld, *MVN* 1952, 3-4, a. v. Huchslate, Huchslote, Huiksloot, Huigsloot) lijkt ons in de samenstelling *Huigven* niet onmogelijk, daar het hier wel degelijk om een moerven gaat. Vgl. te Brecht : 1674, seker moerven ... gen. het *huijchven*, S.A. 99, 34 ; s.d. (17de eeuw), teghens sekeren huybrecht mertten heuffkens op pretext dat den seluen torff soude syn grauende in seker moerven ... gen. *huijchven*, S.A., I. st. Zie ook *Huigvense Berg*.

1012. HUIGVENSE BERG : 1686, eene vreheijde gel. buijten scheipersdijck ontrent de *huijchvenschen berch*, S.P. 34, 233 v° ; — verhevenheid bij het Huigven.

1013. HUIKBOSSEN : 1843, *Huyk bosschen*, T. 69 ; — in de buurt van de Vraag.

1014. HUIKENS : 1834, *Huykens*, Kl. S. D. art. 1292 ; — wellicht verkeerde lezing voor Heikens. Vgl. Klein — weg.

1015. HUIKVENWEG : (B3) 1843, chemin de la Heylstraat vers l'Huykven, *Huykvenweg*, T. 24.

1016. HUIS : 1812, *ten grooten huysen* ... nata est, Bapt. ; — te St.-Lenaarts, maar niet nader te situeren.

1017. HUISAKKER : dence-zaker A) 1470, bide *huysacker*, H.G., 14 ; 1543-1771, 0, 5 b. lants ... geh. den — ... gel. byde capelle tuss. Jan Jacops erf. erue n. ende o. comende z. aen Jan bettens erue ende w. aen Jan ysendoncx Rotte, S.A. 1903, 35 v°-S.P. 43, 495 ; — bouwland te Overbroek. Zie ook D).

B) (G4, nr. 1284 II) 1654-1736, neffens den *huysacker*, F. 18, 20 (E.)-F. 19, 24 (D.) ; — bouwland bij de Facons-hoeve te Houthoven, naast de Haverdries.

C) (D4) 1956, V. ; — bouwland bij de Steerthoeve te Sterthoven, links van de weg naar Overbroek.

D) 1626, op dat *huijsackerken* ... bij Sinte Willeborts Capelle, Anh. 11, 49 ; — bouwland te Overbroek. Idem als A).

Huisakker „akker die het dichtst bij het woonhuis ligt”, „akker waar een huis gestaan heeft”. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 508 ; Goosse-naerts, *Landb.*, a. v. ; Schönfeld, *Veldn.*, 104.

1018. HUISAKKERSE ZOE : ca. 1449-1460, *huysackerse soede*, Anh. 6, 11 v°-Anh. 1, 47 v° ; — bouwland te Overbroek.

Zoe, zode, zudde, sudse, somp „moeras” (Schönfeld, *Veldn.*, 43) ; of „moddergoot, moddergracht” (D. Claes, *Kil. Znl.*, 79) ; ook „straatgoot” (*Noorderwijk*, nr. 1315 ; Schönfeld, *Watern.*, 230). Vgl. Ekwall, a. v. sow ; Bach, II, § 299.

1019. HUISBLOK : A) 1451, op een heybloc geh. *thuys-bloc*, Anh. 2, 17 ; — perceel te Broekhoven. Idem als E) en Huisken.

B) 1649-1744, eenen acker ... gen. het *huijsblock*, S.P. 28, 6 v°-S.P. 40, 612 ; — bouwland onder Jukschot, bij Meiersstede.

C) 1707, het *huijsblock*, S.A. 48, 62 ; — bouwland bij de Heiblokhoeve te Veerle.

D) *tœ-zblok* (C3) 1956, V. ; — bouwland bij de Heuvel te Overbroek.

E) 1461, j b. goets onder lant ende heyde geh. dat *huysbloexken*, Anh. 2, 51 v° ; — idem als A).

1020. HUISKEN : ca. 1470-1570, een lantbloexken geh.

thuysken ontr. 1 b. met eenen heibloke, Anh. 9, 36 v°-Feoh, 93; — idem als Huisblok A en E.

1021. HUISKEN MET DE LATTEN : 1660-1666, seker stedecken ... gen. het *huijsken mette latten* mette plantagie houtwassche ende opgaende boomen, S.P. 30, 23-A.J. 75, 274 v°; — huis te Veerle. Zie ook Lattengedek.

1022. HUISKEN VAN DER NOOT : 1660-1661, sekere erue soo lant als weijde gen. het *huysken vander noot*, S.P. 30, 127 v°-S.A. 47, 117 v°; — bouw- en weiland onder Kloot. Zie ook Cornelis van Houte.

1023. HUIS TEN HALVE : 1633, aen het *huijs ten haluen*, S.A. 132, E.; 1884, 't *Huis ten halve*, NBKP, nr. 30; — huis in de Oude Baan (hier : Mikse Baan), grenspunt tussen Overbroek en Sterthoven.

1024. HUISVEN : 1544, Jnt *huysvenne*, S.A. 1902, 4; — niet nader. Mogelijk verkeerde lezing voor „huycvenne“?

1025. HULSBLOK : 1440-1469, *hulsbloc*. Anh. 3 B, 13-Anh. 2, 90; — perceel te Broekhoven of Oostbrecht.

Huls „buksboom“, ook andere struiken, meermaals met verzamelsuffix -t. Zie : Carnoy, *Kruidkunde*, 365; id., *Beek*, 213-214; id., *Origines*, 339; *Noorderwijk*, nr. 515; Schönfeld, *Veldn.*, 29; Goossenaerts, *Landb.*, 324; Moerman, *Ndl. Ptn.*, 109.

1026. HULSBOS : A) (D3) 1595, den *huls bossch*, S.A. 49, 29; 1597-1600, den *hulsbosch*, S.P. 19, 20-L.R., 11; 1609-1628, sekere stede huysē houē beempden heyde weyde gronde ende alle zyne toebehoirten gen. de — ... neffens de vlasroot o. sheerenstrate, S.P. 19, 89 v°-90-S.P. 22,

202; 1669, den *hulsbos*, S.P. 31, 115 v°; — hoeve met landerijen te Overbroek.

B) 1627, achter het *hulsenbosken*, S.P. 22, 159; 1643, seker parceil van eruen gen. het — ofte cleijn herdekens hoeue, S.P. 26, 49 v°-S.P. 27, 61 v°; — idem als A). Zie ook Herdekenshoeve B).

1027. HULSDONK : 1359-1469, in *hulsdonc*, Comm. Br., 35-Anh. 2, 90; ca. 1470-1697, 1 b. goets geh. die *hulsdonck*, Anh. 9, 19-S.A. 101, 27 v°; 1570, ontr. 1 b. weygoets onder ouerbroeck geh. *hulst donck* gel. tusschen der werft n., Feoh, 53; — weiland te Overbroek bij Bekhoven, ten zuiden van de Werft, ten oosten van de Schootsdijk.

Zie voor *donk* a.v. Haasdonk.

1028. HULSTAKKERKEN : 1569, in een bosch geh. het *hulstackerken*, S.A. 1921, 38; — perceel te Overbroek bij Bekhoven.

1029. HULSTELAKKER : 1670, sekeren acker gen. de *hulstel acker*, A.J. 77, 98; — bouwland te Veerle.

X. HULVEN : zie Hoolven.

X. HULZENBOSKEN : zie Hulsbos.

1030. HULZENHOEVE : 1743, vande *hulssehoeue*, Bet. 48, 1. st.; — niet nader. Misschien hetzelfde als Hulsbos?

1031. HUNSEL : A) 1402, *hontsele*, Anh. 32, 11 v°; 1473-1707, inde *hunsele*, An. ,29 v°-S.A. 48, 53 v°; 1512-1686, vander *hunselen*, S.A. 1, 40 v°-S.P. 34, 222 v°; 1522, de *huensele*, S.A. 1917, 14 v°; 1522, de *huensel*, S.A. 1917, 27; 1556, byde *hunsels*, KA 207; 1559-1627, *hunsel*, S.A.

1913, 7 v°-S.A. 94, 126 v°; 1626, *Heuselen*, Anh. 11, 16 r°-v^o; 1626, opde *Heusele*, Anh. 11, 17; 1626, aende *Heunselen*, Anh. 11, 17; 1626, *Heunsele*, Anh. 11, 17 v°, 23 v°, 24 v°, 28; 1626, inde *huncele*, Anh. 11, 28-29; — nu eens schaarbos, dan heide, dan weer weiland, voorkomend op het Laar, bij Varenbraken, op de Leugenberg, aan de Leemstraat en bij Klein Veerle, zelfs vooraan op Bekhoven. Wegens het aan elkaar palen van deze plaatsen mag worden aangenomen dat Hunsel aanvankelijk één gebied geweest is, zich uitstrekkend van bij Bekhoven tot Klein Veerle.

B) 1568, een heyblock geh. *thunselken*, S.P. 15, 251-255; — niet nader.

C) 1556, twee parcheelen d'een geh. de *grootte hunsele* d'ander de *cleyn hunsele* beijde tot varenbraecken ... aent heyken, S.P. 13, 107-108; — perceel bij Varenbraken.

(D) de *cleyn hunsele*; — zie C).

E) ca. 1626, van bemden gel. in Juxschot onder *Intsele* lant ende heyde contr. xx b. goets, Anh. 11 B, 155 v°; — meer appellatief dan wel toponiem, maar volledigheidshalve aangehaald.

Hontsele, *hunsle*, *hunsel*, *heunsel*, *heusel*, *Intsele* blijkt te Brecht een gemeenschappelijk gebied te zijn geweest, waarin later afzonderlijke panden een eigenaar kregen. Zie de meervoudsvormen en voorts: 1512, *vander hunselen die Janne luyx toebehoerde*, S.A. 1, 40 v°; 1522, *de helft van de huensel*, S.A. 1917, 27; 1524, *opte huere vanden hunselen*, S.A. 2, 14 v°; 1533, aengaende de *cope vande hunselen*, S.A. 2, 78 v°; ca. 1626, Geert steuens heeft ontfangen de *helft van Heuselen*, Anh. 11, 16; ca. 1626, op het Clotterblock inde *Heunsele* tot varenbraken, Anh. 11, 28. De betekenis blijft tot nog toe onduidelijk. *Hundeslo* (in 1138 geattesteerd te O.L.V. Lombeek) > **huntsle* > *hontsele* (in 1402 geattesteerd te Brecht) > *hunsel* > *heunsel* > *heusel*, waarna de verwarring met eusel voor de hand lag. Of het kernwoord *Hundes-*, gen. van *hund* te maken heeft met het dier, blijkt niet. Helsen (MVN 1961,

90-106) denkt aan een „Frankisch rechtsambtenaar of aan het gebied, waar die ambtenaar gezag uitoefende” en denkt daarbij aan *honderdschap* en *honderdman*. Uitvoeringe bibliografie aldaar. Vgl. voor Brecht tevens a. v. Hoenderblok.

1032. HUNSELBOSKEN : (F4) 1670, twee weijden oft driesschen ... n. het *hunselbosken*, S.P. 31, 155 v° ; — perceel bij de Kleirijt.

X. HUNSELKEN : zie Hunsel.

1033. HUNSELMOLEN : (F4, nr. 1304) ca. 1400-1568, *hunsel molen*, Anh. 32, 12 v°-A.J. 61, 103 v° ; 1402, *huntsel molen*, Anh. 32, 3 v° ; 1440-1559 (1618), *honselmolen*, Anh. 3B, 22 v°-ib., 34 v° ; ca. 1449-1697, *hunselmolen*, Anh. 6, 6-S.P. 36, 177 v° ; ca. 1449-ca. 1470, bide *honsel moelen*, Anh. 6, 1-Anh. 9, 10 ; 1472, *honsel moele*, Anh. 2, 67 ; ca. 1482-1626, *hunselmoelen*, Anh. 8, 8 v°-S.P. 21, 177 v° ; 1501, aende *hunsel moelenen*, Anh. 7 B, 20 v° ; 1524, bide *huenselmoelen*, S.A. 1918, 63 v° ; 1537, vander verpachtingen vander *hunselen moelen*, S.A. 1896, 40 ; — thans verdwenen molen op het Laar in de Leemstraat onder *Steeghoven*. Zie ook Molen.

1034. HUNSELMOLENBERG : (F4) 1450, bide *honsel molen berch*, Anh. 2, 14 v° ; 1615, ontrent den *hunselemolenberch*, S.P. 20, 174 v° ; 1617-1708, byden *hunselmolenberch*, S.P. 22, 17 v°-S.P. 38, 20 v° ; 1617-1626, byden *hunselenmolenberch*, S.P. 22, 17 v°-S.A. 94, 105 v° ; 1618 (1635), byde *hunsele meulenberch*, Cijnsb. Bailleul, Bet. 3220 ; 1626-1662, *hunselmeulenberch*, S.A. 94, 89 v°-S.A. 127, l. st. ; 1662, aenden *hunselmeulenberghe*, S.P. 30, 63 ; 1672-1730, *hunselmolenbergh*, S.A. 119-S.A. 115 ; 1769, *hunselmolenberg*, S.P. 43, 410 ; 1778, *Hunsel Molen Berg*, Ferr. ; ca. 1800-1890, *henselmolenberg*, S.A. Dom., 9, nr. 5-Harou, 230 ; — perceel

waarop vroeger de Hunselmolen stond. Zie ook Molenberg en Oude Molenberg.

1035. HUNSELMOLENBERGSTRAAATJE : 1668, het *hunselmolenberchstraetken*, S.P. 31, 93 v° ; — hetzelfde als Hunselmolenstraatje.

1036. HUNSELMOLENSTRAAATJE : 1627-1672, neffens *thunselmolenstraetken*, S.P. 21, 214-S.P. 32, 16 v°-17 ; 1681-1712, *hunselmolenstraetien*, S.P. 34, 15 v°-S.P. 38, 79 ; 1712, *hunselmolenstraet*, S.P. 38, 79 ; 1724, t'*hunselmolen straetjen*, Anh. 11 B, 30 ; — straatje bij de Hunselmolen, hetzelfde als Hunselmolenbergstraatje.

1037. HUPPELPAD : *dēnapelpat* 1956, V. ; — hetzelfde als Hanenpad. Mogelijk toespeling op het springen van de ene droge plek op de andere bij regenweer of in het nat seizoen.

1038. HUT : 1811, inde *hut* opt heyken, Bapt. ; — woonst bij Broekhovenheiken.

1039. HUTLAND : 1618 (1635), den *hutlande*, Cijns b. Bailleul, Bet. 3220, 31 ; ib., het *huttant*, 31 v° ; — perceel onder Sterthöven, niet nader te situeren.

1040. HUTSELKEN : 1540, een stuck lants grt anderhalf mueken saij lants geh. *thutselken*, Tiel. 8, 133 ; 1541, Tiel. 8bis, 359 ; — bouwland te Broekhoven (?). Ws. ver-
vorming van Huffelken.

1041. HUTTEKENS : *datēkas* (H4) 1956, De -, V. ; — straat te St.-Lenaarts.

1042. IEPELAAR(S) : A) 1680, van eenen bempde gen. den *ijpeleir*, S.P. 32, 407 v°; — ws. hetzelfde als B).

B) (C3) 1698-1773, noch vier stukken aen malcanderen gel. soo weijde als gagelvelden gel. aen *deijpeleirs*, S.P. 36, 211-S.P. 43, 659; 1956, *Nijpeleers*, V.; — perceel te Overbroek bij het Blakven, op de rechteroever van de Schaapsdijkbeek.

C) 1683, den *grooten ijpeleir*, A.J. 80, 117; 1684, een stuck eruen gen. — comende n. aent rouwvelt, S.P. 34, 150 v°; — deel van B).

D) 1751, een stuckxken bempts gen. den vorsten *ijpe-laer*, S.P. 41, 24; — deel van B). Vgl. Epeler.

1043. IEPSTEDE : 1570, een stede geh. de *iepstede*, Feoh, 104-FKB, 104; — perceel onder Kloot.

1044. IJDENHOF : ca. 1449-1479, j hoefken geh. *yden hof*, Anh. 6, 39 v°-Anh. 2, 93 v°; — perceel te Houthoven.

Yden psn. Ida of Aleid. Zie : Roelandts, *Anthrop.* 1951, 20; Van Gorp, *MVN* 1953, 98; Lindemans, *Oud. Gijnsb.*, 23.

1045. IJSENBLOKSKEN : ca. 1520, 1 b. goets gheh. den langen hof ... oec oest gheh. *dysenbloeccken*, Anh. 7 A, 21 v°; — perceel te Broekhoven.

Ys wijst op „rijs, staakhout, takkebossen” (Lindemans, *Oud. Gijnsb.*, 23).

1046. IJSMEER : (I1) ca. 1400, *dijsmere*, Anh. 32, 1 v°; ca. 1449, aen *dijsmeere* bi housterle hoec, Wern. 14-Anh. 6, 35 v°, 36 v°; ca. 1449, aen *dijsmeer*, Anh. 6, 36 v°; 1543 (1598), *duysmeeren*, Anh. 4, 21 v°; 1543 (1598), aende *ijsmeren*, Anh. 4, 20; ib., *dysmeeren*, 21 v°; — perceel in de noordoosthoek van St.-Lenaarts bij Houtelhoek.

IJe, hier waternaam? Vgl. Schönfeld, *MVN* 1953, 23. Vgl. Ysschot a. v. Hesschot.

1047. IJZEREN ZOG : 1843, *IJzeren Zog* (La lai félonne), B. 16.138 ; — perceel te Sint-Lenaarts, niet nader te situeren.

Fr. *lai* foutief voor *laie* „wijfe van een wild zwijn”. Diernamen komen vaak voor als benaming van plaatsen. Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 85, a. v. Zeug en Schram. IJzeren bet. ws. „sterk”.

X. IMMERSEEL : zie Heer Dielis Steken.

1048. INFIRMERIJ : 1769-1775, een parcheel lands gen. tholtien s. de heirbaene n. de *infirmerije* vande beggijnhove tot Antwerpen, S.P. 43, 427-S.P. 44, 3 ; — hetzelfde als Lazarij. Zie aldaar.

1049. INHOEK : denmuk (E3) 1956, V. ; — bouwland te Bekhoven ten oosten van het Kamerken.

1050. INSCHOT : 1695, sijne hoeve gen. de enodt met den bempt in *inschot* (?) affgetrocken den bemt ... geh. den molschaert met 0,5 b. bempts in groot iuxschot, S.A. 122 ; — niet nader. Misschien verkeerde lezing voor Juk-schot.

1051. INSLAG : 1359, van een Jnde hoefs heet den *inslach*. Comm. Br., 32 v° ; 1618, 0, 5 b. goets geh. den *Inslach* nv dries synde, Bet. 3220, 27 ; — perceel onder Steeghoven.

Inslag „een beperkt stuk grond uit den gemeentegrond op cijns genomen” (*O.K. Mech.* 1946, 114 ; J. Helsen, *Rond het woord Uitvang*, *Bijlage VI*, 1935, 4, 5, 8).

X. INTSELE : zie Hunsel.

1052. ISAKKER : 1557, een stuck lant geh. *isackere*, S.P. 14, 49-54 ; — bouwland te Overbroek. *Is*, *hees* (?) „struikgewas”. Vgl. Carnoy, *Origines*, a.v. Isakker.

1053. JACOBSBLOK : 1667, seker block gen. *jacobs block* met noch de achterste helft van eene weijde gen. tlantblock, S.P. 30, 381 v°; — perceel te Overbroek.

1054. JACOBSHOEK : (C4) 1634-1769, sekere acker gen. *jacobs hoeck*, S.P. 23, 136-S.P. 43, 441; 1650-1727, *jacops hoeck*, S.P. 27, 160-S.P. 40, 75; — bouwland te Overbroek in de Meerrijt ten zuiden van de Lijkstraat bij het Korenblok.

1055. JAN AERTS KOOLHOUT : 1531, th(uyght)henrick de coster dat hy te betchouen verkeert heeft ende gewoent heeft ouer de xl Jaeren ende dat dit velt nv questie om zynde voir een vierendeel velt lach ende hiet *Jan aerts coelhout* ende gesien heeft datter Jan aerts heye op mayde ende op groef ende gebruyctet, S.A. 2, 46 v°; — perceel te Bekhoven. Zie ook Koolhouten.

1056. JAN BALTENS : 1684, een stuck landts nu gen. *jan baltens acker* ... s. de heirbaene, S.P. 34, 168; 1755-1948, de goederen ter lochte gen. *jan Baltens*, Anh. 11 B, 175-Not. ; 1956, den *Baltus*, V. ; — bouwland te Eindhoven ten zuiden van de Konijnshaag.

Baltus, benaderende schrijfwijze van de dialectische uitspraak *dembaltēs* van *Baltens*, wat door volksetymologie aanleiding heeft gegeven tot *Baltische Hoeve*, een nieuw (1956) gebouwde hoeve tussen Sterthoven en Eindhoven, die het gemetseld opschrift „*Baltise Hoeve*” draagt. *Baltens*, psn. Baltasar. Zie : Roelandts, *Anthrop. IV* (1951), 12-13.

1057. JAN BOERENHEIVELD : 1783, een heijveld ... bij den leeuwerck ... gen. *jan boerenheijveld*, S.P. 44, 540; 1792, een heijveld ... achter den eester ... gen. — ... n. het cuijlven, S.P. 46, 93; — perceel heide te St.-Lenaarts. Niet hetzelfde als Boerenheiveld.

1058. JAN BRUINEAKKERKEN : 1767, een ackerken gel. over den waterloop gen. *jan bruijne ackerken*, S.P. 43, 303 ; 1724, *Jan Bruijnen ackerken*, S.A. 135, nr. 130 ; — bouwland naast de voetweg van het dorp naar Sterthoven. Vgl. Bruinen Goed.

1059. JAN BRUINEGATHEIDE : *jambroe.negatā.i* (E5-5) 1834-1890, *Jan Bruynegatheide*, Kl. S. K. art. 1650-Harou, 236 ; 1843, *Janbruynegatheide*, T. 54 ; 1884, Heide ... ter streek *Jan Bruynegat*, NBKP, nr. 7 ; *Jan Bruynegat Heide*, Mil. 1.40.000 ; z. j., V.V.V. (E7) ; *Jan Bruinegat Heide*, Mil. 1.10.000 ; 1956, V. ; — thans heide, bouwland, weiland en bos ten zuiden van Eindhoven, over het Kanaal.

1060. JAN DE CLERCKSTEDE : 1617, Jnde stede geh. —, A.J. 91, 179 v° ; — huis te Bekhoven.

1061. JAN DIELENDRIESKEN : 1672-1695, eene weijsde ... gen. *jan dielen driesken* ... o. des facons erue ... n. aen sinte lenaerts velt, S.P. 32, 23-S.P. 36, 119 ; — weiland te St.-Lenaarts.

1062. JAN FIJENS : ca. 1449, *Jan fiens goet*, Anh. 6, 16 ; 1654-1666, het *feijens*, S.P. 28, 35 v°-S.A. 51, 184 ; 1691-1719, seecker huijsken metten dries daer achter aengelegen gen. het — ... o. de venusstraet ... n. de meulenstraet, S.P. 36, 37 v°-S.A. 103, 62 ; 1654-1753, sekeren dries oft weijsde gen. het *feijns* metten viscuil daerinne, S.P. 29, 165-S.P. 41, 239 ; 1657, sekere weyde oft dries gen. het *feijes* gel. neffens de molenstrate, S.P. 29, 227 ; 1666-1768, het *fiens*, S.A. 119-S.P. 43, 364 ; 1762, het *fijes*, S.P. 42, 40 v° ; 1766-1768, het *feys*, S.P. 43, 239-S.P. 43, 363 & 371 ; 1770, het *feijs*, S.A. 117 ; — woonhuis, weiland, boomgaard en toebehoren bij het Laar, ten westen van de

Venusstraat en ten zuiden van de Molenstraat. Vgl. : 1440, Jan *fyen*, Anh. 3 B, 14 v°; ca. 1449, Jan *fyens* kijndere stede, Anh. 6, 40; 1477, Jan *fiën* die affluich worden es, Anh. 2, 80 v°.

Vgl. qua formatie a. v. Het Anneken Theeus.

1063. JAN HUIBENAKKER : 1770, eenen acker gen. *jan huijbenacker*, S.P. 43, 457; — bouwland te Overbroek.

X. JANNEKEN THEEUS : zie Anneken Theeus.

1064. JAN PEETERS : 1669, seker stedeken ... aende heirbaene bijden nieuwen wintmolen ... gen. het *Jan Peeters* o. de vs. heirbaene, S.A. 47, 328; — perceel te Varenbraken.

1065. JAN PEETERSSTEKEN : 1635, seker steken ... gemeynelijcken gen. *jan peeters steken* te weten sekeren acker ... n. sheerenstraete, S.P. 26, 4-S.P. 27, 2 v°; — bouwland onder Veerle.

1066. JAN PUTCUIJPSHEIDE : 1712, 6 b. heijde ... gen. *jan putcuijps heijde*, S.P. 38, 99 v°; — heide boven Overbroek bij het Huigven.

Vgl. Putkuipsblok.

1067. JANS VAN HOUTELBLOKKEN : 1618, sekere panden gel. te cloot geh. *jans van houtelblocke* S.P. 22, 37; — percelen bij Houterleehoek.

Houtel-, zie Houtelhoek.

1068. JAN THOMAS : (D4) 1956, V.; — bouwland ten zuiden van het Moerven en ten noorden van de Mikse Baan, onder Overbroek.

X. JAN THOMASHEIVELD : zie T(h)omasheivelden.

1069. JAN THOMASSTEKEN : 1630, seker erue gen. *jan thomas steken*, S.P. 23, 16 v° ; — perceel te Bekhoven aan het Heiken.

1070. JAN VAN BAKKENBRUGGESTEDE : 1608, op sekere stede gen. *jan backenbroecx stede*, S.P. 18, 85 v°-85bis ; 1609, vander stede ... aent stap gen. *jan van backenbrugge stede*, S.P. 20, 17 v° ; — huis (?) te Broekhoven.

Vgl. : 1626, van *Backenbruggens goet*, Anh. 11, 33 v°. Voorts : 1402, aard van *backenbrugge*, Anh. 32, 7 ; 1402, dieric van *backenbrug*, Anh. 32, 19 v° ; ib., jan van *backenbrugghe* ; ib., Katheline van *backenbrugge*, 6 ; ib., lijsbet heinrics wijf van *backenbrug*, 2 v°. *Bakkenbrugge* zelf is een onder Zundert (Noord-Brabant) voorkomende plaatsnaam.

1071. JAN VAN GENT : 1632, eene stede ... gen. *jan van gent*, S.P. 23, 46 v° ; 1639-1762, het *jans van gent*, S.P. 27, 38 v°-L.L.IV, 16 ; 1743-1787, heyvelden ontrent varenbraeken ontr. den nieuwen molen ... o. de hierbaene ... gen het *jan van gents bos*, S.P. 40, 618-RB 60, 241 ; 1754, de erve gen. *hans van gent*, RB 59, 8 ; — weiland, bouwland, heide en bos te Varenbraken.

Psn. te Brecht : 1536, t(huyght) *Jan van gente*, S.A. 2, 133 v° ; 1537, S.A. 1896, 10.

X. JAN VAN GENTSBOS : zie Jan van Gent.

1072. JAN VAN SUNDERTS : 1612, eene stede met huysel houe ende bomgaerde ... aent veken gen. *jan van sunderts*, S.P. 20, 97 v° ; 1670, sekere hoffstede metten gronde ende alle sijne toebehoorten gen. *Jan van Sunderts stede*, S.A. 112-S.A. 127, l. st. ; — huis te St.-Lenaarts.

Vgl. : 1574, Cornelis pauwels van *Sundert*, S.A. 62, 276.

X. JAN VAN SUNDERTSSTEDE : zie Jan van Sunderts.

1073. JAN VOECHTENHEIDE : 1777, *jan voechten heijde*, S.A. 116 ; — perceel bij het Schoonblok onder St.-Lenaarts.

Vgl. : 1656, Mertten *voechten*, S.A. 56, 183 v°-184 ; 1660, d'erffgen. Mertten *voichten*, S.A. 47, 110 ; 1719, Martinus *vochten*, S.A. 103, 62 ; 1724, Jan michiel *voigten*, S.A. 103, 157 v° ; 1763-65, Martinus ende Matthijs *vochten*, S.A. 117.

X. JAN WAARLOOSAKKER : zie Waarloosakker.

1074. JENNENSVENNEKEN : 1676 (1691), S.A. 128, 1. st. ; — ven bij de Meerrijt onder Overbroek.

Jennen psn. Joanna. Vgl. Noorderwijk, nr. 524.

1075. JOOS BETTEN : 1637 (1670), de stede *Joos Betten* nu Peeter de clerq, S.A. 119 ; — huis te Klein Veerle.

Hetzelfde als Peter de Klerk. Zie ook aldaar. *Joos*, Judocus. Zie : Lindemans, *KVAVM* (1943), 791-804.

1076. JOOSBLOKKEN : 1602, sekere twee weyden gel. inde joesstrate ... geh. de *joesbloecken* o. aen straete w. den meeracker, S.P. 20, 14 ; — weiland te Eindhoven.

1077. JOOS HEIAARDS : 1637, derue ... gen. *joos heyaerts*, S.P. 23, 188 v° ; — perceel op de Hengstbroek.

1078. JOOSKEN AARTS : 1636, *joossen aerts*, S.P. 23, 182 ; 1638, seckeren acker gel. oock aldaer gen. *joosken aerts*, S.P. 23, 201 ; — bouwland op de Hengstbroek.

1079. JOOSSTRAAT : 1456, *joes straetken*, Anh. 1, 34 v° : ca. 1520-1602, de *Joesstrate*, Anh. 7 A, 23 v°-S.P. 20, 14 ; 1611-1751, inde *joosstraete*, S.P. 19, 198 v°-S.P. 41, 103 ; 1626, *Joosstraetken*, Anh. 11 B, 117 v° ; 1723, in de *Joos-*

straat, S.A. 103, 141 v°; 1796, de *joosenstraat*, S.P. 46, 705; — straat te Eindhoven.

Psn. Joos. Vgl. te Kalmthout-Nieuwmoer, waar een straat (zandweg; thans a^o 1978 asfaltweg) van Nieuwmoer naar Wildert Mertensstraat genoemd werd en wordt, naar de voormalige eigenaar van de enige hoeve aldaar.

1080. JORDAANSAKKER : 1669, eenen acker ofte stuck landts gel. opden ouerbroeckschen acker gen. *Jordaens acker* ... w. de zoe, S.A. 57, 106 r°-v^o; 1669, *jordaensacker*, S.P. 31, 129 v°; 1680, *Jordans acker*, S.A. 57, 238 v°; — bouwland onder Overbroek.

Psn.; reeds te 1402 te Brecht: alijt heyn *jordaens* wijf (Anh. 32, 4).

1081. JORIS : 1658-1709, 0, 5 b. lants gel. Jnde Beckhousen acker ontrent het kemerken gen. den *Joris acker*, S.A. 56, 233 & S.A. 47, 75-S.A. 48, 105 r°-v^o; 1694, eene stede ... met den acker gen. den *joris* 9 lps. ... aent camerken ... op de cruijssen, S.P. 36, 81; — bouwland onder Bekhoven.

X. JORISAKKER : zie Joris.

1082. JOS NUTSLEI ʒɔs·nɛtsla.i (B 6) 1834, Kl. S. M. art. 3258; 1947, N.; z.j., V.V.V. C 8; — wegencomplex te Overbroek bij Kambeenbos, uitkomend op Withofsteenweg, onderbroken door E 10.

1083. JUKSCHOT : A) *jyksχot* (I 6-J 6) 1359, in *iocscot*, Comm. Br. 33; 1402-1473, *juxscot*, Anh. 32, 14-An., 6 v°; 1440-1947, *juxschot*, Anh. 3 B, pass.-N.; 1448, *yuxschot*, Kartuiz. 15, 38 v°; ca. 1470-1541, *Jucxscot*, Anh. 9, pass.-S.A. 1899, 9; ca. 1470-1482, *Jucscot*, Anh. 9, 59-Anh. 8, 59; 1523-1890, *Jucxschot*, S.A. 1918, 46-Harou, 230;

1524, *Juechschot*, S.A. 1918, 57 v°; 1616, *juxtschot*, S.P. 21, 6; 1626-1956, *Jukschot*, Anh. 11, 67 v°-V.; 1628, *Juecxschot*, S.A. 94, 142 v°; 1688, *juckschot*, S.P. 35, 6 r°-v°; — gehucht, met een strook van nauwelijks 50 m met het Brechts gebied verbonden, in het uiterste zuiden van de gemeente.

Thans, naar de naam van de patroonheilige van de kerk aldaar, algemeen Sint-Antonius genoemd. Toch leeft de naam Jukschot nog, maar meer bepaald als naam van bouwland en weiland op de zuidgrens van St.-Antonius.

B) 1523-1632, *tgemeyn jucxschot*, S.P. 10, 22-23-S.P. 23, 104 v°; 1531, *tgemeyn Jucxschot*, S.A. 2, 52 v°; — gemeenschappelijk gebied onder Jukschot.

C) 1655, eenen dries oft weyde gen. den clauerdries ... int *groot jucxschot*, S.P. 29, 69 v°; 1664 (1686), *groot iucxschot*, S.A. 114; 1695, *groot iucxschot*, S.A. 122; — bouwland onder Jukschot. Weerdeel van D).

D) 1626-1692, *cleijn Jucxschot*, Anh. 11 B, 154 v°-S.A. 122; 1631, in *kleijn jucxschot*, S.P. 23, 39 v°; 1689, *cleijn Jucxschot*, S.A. 105, achteraan; — weerdeel van C).

Juk „landmaat, nl. zoveel als een juk-span, koppel-ossen in één dag kan omploegen” (*WNT*, VII, 535; *Mnl. Wb.*, III, 1055 (3); XI, 272). Vandaar een *schot* (zie nr. 6), *schoot*, een „juk lands” groot. Vgl. *O.G.N.*, 66, os. *jucfac* „omheining van een juk lands”; Ekwall, a. v. *Ickham* „hām comprising a yoke of land”. Vgl. ook Schönfeld, *MVN* 1957, 149, s. v. Jokweg. Zie voorts a. v. Dikschot.

1084. JUKSCHOTSE BEEMDEN : 1559, *Jucxschotse beempden*, S.A. 1912, 31 v°; 1660, *de Jucxschotsche bemden*, S.A. 47, 111; — weiland in de Langstraat onder Jukschot.

1085. JUKSCHOTSTRAAT : *jukschotstru:t* (I 6-J 6) 1834, *Juchsotstraat*, Kl. S. I. art. 987; 1947, N.; 1834, *Juschottestraat*, Kl. S. I. art. 2232; 1956, V.; z.j., V.V.V.

A 8 ; — verbinding tussen het Jukschot en het einde van de Heibleuken, of tussen Kerkhoflei en E. Vermeulenstraat.

1086. JULIADREEF : (J 6) 1834, Kl. S.I. 1799 ; — laan te Sint-Antonius.

Hetzelfde als de latere Karel Uytroevenstraat. „Dreef” in het goed van wijlen Alfons van Looveren, die er de naam van zijn vrouw aan gaf (ca. 1924-1925) ; in 1930 Karel Uytroevenlei (straat), naar de naam van een in de eerste wereldoorlog gesneuveld onderwijzer (meegedeeld door de hr. A. Couvreur, gemeentesecretaris te Brecht, op 22.1.1957).

1087. KAARLEVEN : 1538, achter *tkaerlevenne*, S.A. 1897, 21 ; 1670 (1691), *Caerleven*, S.A. 128, l. st. ; — ven achter Overbroek op de Grote Heide. Ws. psn. Karel.

Te Brecht : ca. 1400, van her *karelen*, Anh. 32, 5. Anderzijds zou ook *Kaar-le* (lo) « bos van teenwilgen » met ven best kunnen samengaan (zie : Carnoy, *MVN* 1956, 6-7).

1088. KAATSENWEG : 1668, sekere vreheijde gel. achter ouerbroeck bijden *caetsen wech*, S.P. 31, 64 ; — niet nader bekend. *Caetse* „drijfweg” in verband met vee of jacht?

Zie : *Mnl. Hwb.*, a. v. caetse, ketsen ; Herne, nr. 419 ; Lindemans, *Pln.*, 46 ; Beert, nr. 78 ; Moerman, *Ndl. Pln.*, 123 ; Varsenare, nr. 249.

1089. KALANTSVOORT : 1440, eene hoeue heiden geh. den craeyenhouel gel. besiden ouerbroec achter *calants voert*, Anh. 3 B, 33 v° ; — niet nader.

Psn. Te Brecht o. a. : 1402, godeuaert *calant*, Anh. 32, 12 ; 1440, godeuaert *calants* goet (ouerbroec), Anh. 3 B, 31 ; 1482, hube *calants*, Anh. 8, 17 ; ca. 1520, huben *callants*, Anh. 7 A, 6. Zie ook Gysseling, *Gent*, nr. 175.

1090. **KALENHEIVELD** : 1724, het heijvelt gen. het *Calenheijvelt* ... o. de strate ... w. de hermans straet, S.A. 103, 162 ; 1885, 't *Kalen heiveld* waarvan 60 a. weide, overige heide, gr. 2,2940 ha, NBKP, nr. 43, nr. 103 ; — perceel onder Eindhoven.

Ws. psn. Wegens ontbreken van oudere vormen moeilijk te beoordelen.

1091. **KALF** : tkalef (D 3) 1884, Bouwland over Bechovenakker gen. 't *Kalf*, 32, 65 a, NBKP, nr. 7 ; 1956, V. ; — bouwland te Bekhoven in de hoek tussen de Hanenpad en de Hoeksakkerstraat.

Oorspronkelijk Gevild Kalf (zie aldaar).

1092. **KALLOO IN VLAANDEREN** : 1766, de wooninge binnen de plaetse gen. *kaloij in vlaenderen*, S.P. 43, 226 ; — huis op de Plaats.

X. **KALMTHOUT-BRECHT** : (C 2-D 2) 1841, Weg van *Calmphout naar Brecht*, Popp. ; — hetzelfde als Deurentsen Dijk.

1093. **KALVERBLOK** : A) ca. 1470-1492, dat *caluerbloc*, Anh. 9, 34-Anh. 7 B, 2 ; ca. 1520, *tcaluerblock*, Anh. 7 A, 11 ; ca. 1520, dat *caluersblock*, Anh. 7 A, 11 ; — perceel ten oosten van de Heininge te Broekhoven. Hetzelfde als C).

B) 1637, noch drij driessen ofte weyden aende meerijt gel. ... den eenen gen. den grooten dries den anderen het heyuelt ende den derden het *caluerblock*, S.P. 26, 10 v°-S.P. 27, 13 ; — weiland te Overbroek.

C) ca. 1470, dat *caluerbloecken*, Anh. 9, 34 ; 1482-1492, dat *caluerbloeccken*, Anh. 8, 33-Anh. 7 B, 2 ; 1492, *tcaluerblocken*, Anh. 7 B, 2 ; — hetzelfde als A).

1094. KALVERKEN : 1440-1520, dat *caluerken* 0,5 lps. lands, Anh. 3 B, 3-Anh. 7 A, 25 v°; — bouwland op Bekhovenakker bij de Faconshoeve.

Mogelijk verschrijving voor Kamerken.

1095. KALVERWEIDE : A) 1650-1771, noch twee weykens deene gen. het *caluerweyken* mette heggen soo die daer sijn toebehoorende ende het ander het hoochweijcken gen. gel. naest het cappellestraetken, S.P. 27, 97-S.P. 43, 499; — vermoedelijk onder St.-Lenaarts op het Molenheiken.

B) 1675, een weijken gen. de *kaluer weijde*, S.P. 32, 165 v°; — bij de Hengstbroek. Met *kalverweide* bedoelt men (1956) de weide achter het huis, bestemd voor jong rund.

1096. KAMBEENBOS : (B 6) 1850, *Cambeenbosch*, Vdm.; Mil.; z.j., *Kaambenbos*, V.V.V. C 8; — bos bij de grens met Brasschaat. *Cambeen*, ws. psn. (vgl. Fr. Cambien, bij: Carnoy, *Origines n.d.f.*, a.v.), eventueel naar een eigenaar.

1097. KAMBEENBOSHEIDE : 1834, *Cambeenboschheide*, Kl. S. M. art. 1590, 1843, T. 59; 1890, Harou, 236; — heide bij het Kambeenbos.

1098. KAMBEENBOSLAAN : z.j., *Cambeenboslaan*, V.V.V. C 8; — wegencomplex in Kambeenbos.

1099. KAMBEENLEI : z.j., *Cambeenlei*, V.V.V. C 8; — idem als Kambeenboslaan.

1100. KAMER : 1666, tot overbroeck aen de *kamer*, S.A. 123, l. st.; — niet nader.

1101. **KAMERKEN** : (E 3) **tkε:-merke** ca. 1400-1956, *tkamerken*, Anh. 32, 11 v°-V. ; ca. 1449-1767, dat *camerken*, Anh. 6, 30 v°-S.P. 43, 303 ; 1597-1703, een driesken gen. het *kemerken* binnen eenen acker gel. in beekhouden acker ... z. aende zoe, S.P. 19, 72 v°-S.P. 37, 94-98 ; 1658, ontrent het *keimerkcken*, S.A. 47, 75 ; 1697-1786, het *keimerken*, S.P. 36, 163 v°-S.P. 45, 194 ; 1727, achter het *camercken*, S.P. 40, 53-54 ; 1787, aen 't *caimerken*, KAA 1 ; 1830-32, aen het *cheymerken*, KA 25 ; — weide, bos, thans bouwland te Bekhoven, ten westen van het oud Kamerstraatje, ten noorden van de akkerweg en ten zuiden van de Velderse Heide (1741, FKB, 7853, 121 r° v^o).

Kamerken dim. van *kamer* „landmaat”, „plaats waar een huisje gestaan heeft” of „bepaald gedeelte van land of water”. Zie *Mnl. Wb. III*, 1146 ; Boekenooogen, 394 ; *Varsenare*, nr. 233 ; Moerman, *Ndl. Pln.*, 120. Schönfeld (*Veldn.*, 133) denkt ook aan het beheer door een landsheerlijke kamer of een rekenkamer. Gysseling (*Oudenburg*, nr. 298) vindt die verklaringen onafdoend en noemt de bet. duister. Te Brecht is *Kamerken* weide, bos en bouwland, waarvan de oppervlakte varieert in uitgestrektheid, nu eens „een moeken saet”, dan weer „twee loepensaet”, „een half bunder” en zelfs „een bunder”. Het is bovendien hetzelfde als Hoohtje A en D (zie aldaar). De dialectische uitspraak verschilt van die van het woord *kamerken* „kleine kamer in een huis” **ku:merke**, wat op een andere oorsprong of althans een andere klankevolutie schijnt te wijzen. Van Loey (*Klankleer*, § 51, c) vermeldt *kemerlinc*, maar hier gaat het om een umlaut van de derde syllabe, die uitgesloten is in *kamer* (woonkamer), maar optreedt in het dim. *kamerken* met dim. suffix *-(e)kijn* uit **(i)kin* (zie : Schönfeld, *Hist. Gram.*, § 151, 218 vv.). Het Brechts toponiem zou dan op dat diminutief teruggaan, terwijl het jongere **ku:merke** de *v*: van het grondwoord zou hebben bewaard. Anderzijds heeft het grondwoord *kamer* in de toponymie te Brecht de *ε:*-klank (vgl. *keemerstraetjen* en *kemel-toponiemen*). Mogelijk ontstond **ke:mer** onder invloed van *kemerlinc*, *camerlinc*, *cameraer*, *camelare*, *cameler* „schatbewaarder, thesaurier” en kan het Brechts toponiem wijzen op een goed dat beheerd werd door of het bezit was van de *camerlinc*, omdat b.v. bepaalde cijzen niet betaald werden en het goed dan overging

op de heer of diens plaatsvervanger in deze, nl. de *camerlinc* (vgl. boven bij Schönfeld). Naast *Kamerken* zouden te Brecht ook andere toponiemen als *Kemel*, *Kemelaar*, *Kemelarenwen* en *Kemelven* op die manier kunnen verklaard worden.

1102. KAMERSTRAATJE : *tker-merstrutje* (D 3, E 4-3) 1722, eenen acker gen. de hagerijten ... s. de beke w. het aut *kamerstraetien* ende n. het facons van Ant(wer)pen, S.A. 103, 108 v°; 1741-1786, het *keemerstraetjen*, FKB, 7853, 121 r°-v^o-S.P. 45, 168; 1956, V.; — straatje bij het Kamerken.

1103. KAMP : A) 1544, een stuck goets geh. den *kamp*, S.A. 1902, 25 v°; 1618 (1635), den *Campe* aent laer, Bet. 3220; 1641, van een stede oft block nu dries gel. aent laer den *Camp* gheh., KA 224; — perceel bij het Laar.

Vgl. : 1561, aen Annen leest *camp*, S.A. 1914, 2 v°.

B) 1520-1571, een stuck goets geh. die *campen*, S.A. 1, 74 — S.P. 15, 437-444; 1561-1604, op ij stucken goets geh. de *kampen*... gel. omtrent den lare... z. aen Annen leest *camp*, S.A. 1914, 2 v° — S.P. 19, 134 v°; — percelen bij het Laar.

C) (F 3) 1522-1623, een stuck goets geh. den *kemp*... gel. ouer de cley strate gel. tuss. tgoet van brecht o...der heerenstrate s., S.A. 1917, 47-S.A. 54, II, 23; 1642-1715, de *kempe*, S.A. 27, 65 v°-S.A. 48, 146; — weiland bij het Laar.

D) 1561-1843, op twee stucken goets geh. de *kempen*, S.P. 13, 309-310-T. 29; 1639, de *kemppen*, S.P. 25, 96; — hetzelfde als B).

Kampen, *kempen*, mv. van *kamp*, *kemp*, ws. van Lat. *campus*, oorspronkelijk „afgesloten, omheind stuk land, dat niet meer tot het gemeenschappelijk grondbezit behoort”. Zie: Lindemans, *Top. Versch. II*, 14-19, onder verwijzing naar Prims, *Kempische*

Landschapsgeschiedenis, 38-45; Schönfeld, *Veldn.*, 13, 110 v.v.; Moerman, *Ndl. Pln.*, a.v. Draye, *Toponymica* VII, 35-38. Over *Campania*, *Campine*, *Kempen* zie Carnoy, *Brux.*, 52; vgl. ook Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, a. v. Kempen. De Brechtse *Kampen* lagen zeer dicht bij het dorpscentrum. Het meervoud wijst op verscheidene eigenaars, van wie ieder een kamp bezat. Zie de excerpten.

1104. CAMPANA : 1798, domi cui nomen *Campana* prope ecclesiam, Bapt. ; 1800, habitantium sub signo *Campanae*, Bapt. ; — Lat. voor Klok A), huis te Sint-Lenaarts.

X. KAMPEN : zie Kamp.

1105. CAMPOS STEDE : 1617, seeckere hoffstede met haere toebehoirten... gel. opde Locht alhier gen. *Campos stede*, A.B. 140, 39 v° ; — *Campos*, psn. : 1626 (Cop.), de kinderen wilbort Janssen daer moeder aff was Agnete Jacob Geertsen van eruen daer haer huijsingen op staen gecomen van *Guille de Campo* gel. ter locht...n. aende herbane, Anh. 11B, 110 v°.

1106. KANAAL : (B 7, C 7-6, D 6-5, E 5, F 5-4, G 4, H 4, I 4) z.j., *Kanaal van Turnhout naar Antwerpen*, Kad. S.H. 2 ; — idem als Vaart ; dwarst de gemeente Brecht van de grens met St.-Job tot St.-Lenaarts, waar het een bocht neemt naar het oosten en voorts doorloopt naar Rijkevorsel. Zie ook Vaart.

1107. KANAALLAAN : 1972, Gem. pl. St.-Lenaarts 7 B ; — weg tussen Tilburgbaan en Brug 9.

1108. KAPEL : dəkə'pɛ-l A) 1841, *Kapel* (maison communale), Popp ; — vergissing van de auteur.

Het gemeentehuis had nooit wat met een kapel te maken.

B) zie : St.-Antonius-, St.-Lenaarts-, St.-Willebrordus-, St.-Eeuwouts- en O.-L.-V.-kapel.

C) 1956, V.; — hetzelfde als Heikenskapelleken of O.-L.-V.-kapel.

D) 1677-1680, aende *cleijne cappel*, S.A. 125; — mogelijk de kapel op de Locht.

1109. **KAPELAANSBLOK** : 1359, van *capellaens bloke*, Comm. Br., 33; ib., Jan neve ... ianne *capellaensbloc*; 1626, van *cappellaens bloke*, Anh. 11 B, 45; ib., van *cappelaens bloke*, 44; — perceel te Oostbrecht.

Ws. land, waarvan de opbrengst de kapelaan van de St.-Michielskerk te Brecht toekwam.

1110. **KAPELAKKER** : *kə'pɛ-lakɛr* A) (D 4) 1359, die *capelle acker*, Comm. Br., 33 v°; ca. 1400, *capelleackere*, Anh. 32, 8; 1473, super duas pecias ... dictas de *capelacker* ende dleemstuc, An., 4; 1614-1762, sekeren acker gen. den *cappelacker*, S.P. 21, 4-S.P. 43, 106; 1780, opden *capellen acker*, S.P. 44, 342; 1796-1956, den *kapelakker*, S.P. 46, 609-V.; 1890, *Cappelakker*, Harou, 230; — bouwland te Overbroek bij de kapel resp. kerk.

B) (G 3) 1402, *Capel acker*, Anh. 32, 2 v°; 1440-1482, opten *capelacker* ... neuen s.s. lenaerts velt, Anh. 3 B, 22-Anh. 8, 51 v°; 1477 den *capelle acker*, Anh. 2, 82 v°; ca. 1520, den *cappel acker*, Anh. 7 A, 17 v°; 1834, *Cappel Akker*, Kad. S.D. 1; 1843, *Kappel Akker*, T. 73; 1883, *Kapel Akker*, W. 5, 6; 1883, *Cappellen Akker*, W. 23; 1883, *Kappellen Akker*, W. 36; 1843, *Cappelakkers*, B. 15; 1972, Gem. pl. St.Len. 5-6 E; — bouwland bij de kapel resp. kerk van Sint-Lenaarts.

Nu weg van Tuinwijk naar Stijn Streuvelslaan. Zie ook Kapelblok A).

C) (I 7) 1695, met den *Cappel acker*, S.A. 122; 1834, *Kapelle Akkers*, Kad. S.I. 2; id., *Kapelakkers*, Kl. S.I. art. 41; id., *Kappelleakkers*, Kl. S.I. art. 41; — bouwland te Sint-Antonius.

D) 1632, een stuck saeylants ... gen. den *grooten cappelacker*, S.P. 23, 86; — deel van A).

E) 1510-1766, dat *capelackerken*, A. Tong. A. II. 48, 103 v°-S.P. 43, 259; 1720, het *cappelackerken*, S.P. 38, 278 r°-v^o; 1766, het *cappellekens ackerken*, S.P. 43, 263; 1776, *capelackercken*, S.P. 44, 26; — hetzelfde als A).

F) 1632, een stuck saeylants gen. het mispelblock ... o. den *cleynen cappelacker*, S.P. 23, 89 r°-v^o; — weerdeel van D).

1111. **KAPELBLOK** : A) 1559, dat *capelblock* houdende ontr. 3 vierendeel b. n. ende o. aen sinte lenaerts velt, Anh. 5, 1 v°; — hetzelfde of deel van Kapelakker B).

B) 1657, een stuck lants gel. ouer de hofstede ... van de Roij hoeue gen. het *cappellen block*, S.A. 47, 56; 1674-1786, het *cappelleblock*, S.P. 32, 125 v°-S.P. 45, 204; 1694, het *cappellenblock*, S.P. 36, 101; 1779, het *capelleblock*, S.P. 44, 205; 1794, het *kapellen blok*, S.P. 46, 341; — perceel te St.-Antonius, ten noorden van de weg Antwerpen-Turnhout.

C) 1956, V.; — perceel te Overbroek. Id. als Kapellenveld A).

1112. **KAPELBOSKEN** : 1791, een driesch gen. den capel-driesch ... n. het *capelboschken*; — onder Overbroek.

1113. **KAPELBRUG** : 1843, *Kappellebrug*, T.; — brug te Overbroek bij de Kapel.

1114. **KAPELDRIES** : 1690, den *cappeldries* ... o. de dries vande cappelle van sinte wilborts, S.P. 36, 7 v° ; 1758, den *capellendriesch*, S.P. 41, 478 ; 1791, *capeldriesch*, S.P. 46, 4 ; — weiland bij de kapel te Overbroek.

B) 1758, eenen driesch gen. den *capellendriesch* ... n. het *cappelle driesken*, S.P. 41, 478 ; — bij A).

C) 1720, eene weijde ... gen. den *achtersten Cappeldries*, S.A. 103, 65-S.P. 38, 287 v° ; 1766, den *achtersten capeldriesch*, S.P. 43, 259 ; 1766, den *achtersten capelledriesch*, S.P. 43, 264 ; — deel van A) en weerdeel van D).

D) 1720, den *voorsten cappeldries* ... n. de gebuerstraet, S.P. 38, 287 v° ; 1766, den *voorsten Cappel dries*, S.A. 103, 65 ; — weerdeel van C).

1115. **KAPELHEIKEN** : 1761-1787, achter het *cappelle heijken*, S.P. 43, 75-KAA 1 ; 1770, het *cappellen heijken*, S.P. 43, 486 ; — bij St.-Antoniuskapel.

1116. **KAPELHOF** : A) (G 3, nr. 1391.I) 1527-1654, een stuck goets ... geh. den *cappelhof*, S.P. 10, 192-193-F. 18, 20 (P.) ; 1569-1736, een stuck driesch geh. den *capelhoff* ... aen sinte lenaertsvelt o., S.P. 15, 342-343-F. 19, 24 ; — onder Sint-Lenaarts bij Faconshoeve aldaar.

B) 1775, eerst een speelhoff van plaisantie met capelle gweyden steen hove rontsomme omwatert ende in sijne hoftgrachten gel. item ende daer toe alnoch eene pacht-hoeve ... gen. het *capellehoff*, S.P. 43, 725-726 ; — goed op de grens tussen St.-Antonius en Schilde, maar onder Brecht. Zie ook Welvaart.

1117. **KAPELHUIS** : 1611, eene hoffstede ... tegenouer de voors. cappelle (= St.-Anthonis cappelle) gen. het

cappellen huys, A.J. 66, 36 ; 1686, het *Cappellenhuijsken*, S.A. 124, 1. st. ; 1693, dat het voors. *cappelhuijsken* is geweest seer versleten ende ongerepareert ende onbequaem om aldaer schoole in te houden gelyck alsdoen eenighen tijt moeste geschieden ... Jnden eersten dat hij heere aen (legge)re (= Peeter van Gompel priester) is geweest be-diender vande pastoriale vointien Jn Ste Anthonis cappelle onder Brecht Dat hij ... heeft bewoont het *cappellen-huijsken*, S.A. 124, 1. st.

1118. **KAPELLEI** : kə'pela:i (I 7) 1834, Kl. S.I. art. 1139 ; 1947, N. ; z.j., V.V.V. A 8 ; — weg tussen Kerkplaats en grens met Schilde en Halle.

X. **KAPELLENBLOK** : zie Kapelblok B).

1119. **KAPELLENHOFLAAN** : z.j., V.V.V. A 8 ; — nieuwe weg, parallel met Kwikaard, onder St.-Antonius.

1120. **KAPELLENSTEKEN** : 1609, alsulcken erffpanden ... gen. het *Cappellen steken* ... wesende eene hoffstede gel. ouer de capelle aldaer, S.A. 89 B, 58 v° ; — hoeve te St.-Antonius.

1121. **KAPELLENVELD** : A) tkəpələvəlt (D 4) 1637-1668, aent *cappellevelt*, S.P. 26, 10 v°-S.P. 31, 78 ; 1647, het *cappellevelt*, S.P. 27, 82 v° ; 1762, opt *capellenveld*, L.L.V, 26 ; 1834, *Kapellenveld*, Kad. S.B. 3 ; 1834, *Cappelleveld*, Kl. S.B. art. 42 ; 1883, *Kappelle Veld*, W. 25 ; 1956, V. ; — perceel ten noorden van de kerk te Overbroek, boven het Vierendeel. Zie ook Kapelblok C).

B) 1695-1728, het *cappellevelt*, S.P. 36, 118 v°-119-S.P. 40, 112 ; 1782-1788, het *capelleveld*, S.P. 44, 517-S.P. 45,

371 ; 1795, het *capellenveld*, S.P. 46, 461 ; 1883, *Kapellenveld*, W. 48 ; — perceel te St.-Lenaarts.

Vermoedelijk idem als St.-Lenaartsveld.

C) 1834, *Kapelleveld*, Kl. S.I. art. 2200 ; — perceel te St.-Antonius.

1122. **KAPELLENVELDLOOP** : 1834, *Kapellenveld loop*, W. ; — vermoedelijk hetzelfde als Koeblokkenloop.

1123. **KAPELMEERKEN** : 1791, de opbrekinge der heijde en inculte gronden ... achter den gehuchte van Sinte Lenaerts ontrent het soo genaemt *Capel Meirken*, RB 60, 344 ; — niet nader.

X. **KAPEL OP HET HEIKEN** : zie Onze-Lieve-Vrouwkapel.

1124. **KAPELRIJAKKERKEN** : 1712, het *cappelrije ackerken*, S.P. 38, 92 v° ; — bouwland te Broekhoven.

Kapelrij „stichting ter bezoldiging van een kapelaan”.

1125. **KAPELRIJBEEMD** : A) 1482, der *capelryen beemt*, Anh. 8, 59 ; 1482, der *capelryen beemt* van halle, Anh. 8, 59 ; ca. 1520, der *cappelrien van halle beemt*, Anh. 7 A, 24 ; — weiland onder Jukschot, waarvan de opbrengst de kapelrij van Halle toekwam.

Zie : J. Bus, *Oudh. K.* 1952, 20-25. Idem als Kwikaard.

B) 1690, de *cappelerye bemt*, S.P. 36, 14 v°-15 ; — weiland op de Verloren Kost.

Ws. de St.-Niklaaskapelrij in de St.-Michielskerk te Brecht.

X. **KAPELRIJSTRAAT** : zie Kapelstraat.

1126. **KAPELRIJVELDEN** : 1751, de *cappelreya velden*, S.P. 41, 108 ; — perceel te Bekhoven ten zuiden van de Hoge Hoortdries.

Ws. de Onze-Lieve-Vrouwkapelrij te Brecht toekomend.

1127. **KAPELSE HEIVELDEN** : 1769, tegens de *capelsche heivelden*, S.P. 43, 427 ; 1777, *capelse heijvelder*, S.A. 116 ; — perceel heide te St.-Lenaarts bij het Schoonblok.

1128. **KAPELSTEDEKEN** : 1759-1777, het *capelle stedeke*, S.P. 43, 5-S.P. 44, 103 ; 1786, het *capelsteken*, S.P. 45, 160 ; —perceel te Sint-Lenaarts ten oosten van het Witland.

1129. **KAPELSTRAAT** : A) *kaps-lstru:t* (D 4) 1636-1668, de *cappelstraete*, S.P. 26, 5-S.P. 31, 50 v° ; 1834, *Cappelstraat*, Kad. S.N. 1 ; z.j., *Kapelstraat*, Kl. S.N. art. 1467 ; 1939, L. ; 1947, N. ; 1956, V. ; 1841, *Kappellestraet*, Popp ; 1843, T. ; —weg van Sterthoven naar Overbroek of van Molenstraat naar St.-Willebrordusstraat.

B) 1641, *Cappel straet*, RAB, III, 748 ; 1690-1694, de *cappelstraete*, S.P. 36, 1 v°-2-S.P. 36, 101 v° ; 1709, de *cappelrystraet*, S. P. 38, 63 ; 1780, de *capelsche straete*, S.P. 44, 236 ; — straat te Sint-Antonius. Idem als Achterstraat.

C) 1843, sentier du hameau de Molenheiken au hameau de St-Léonard, haegpad, *kapelstraetje*, T. 30.

1130. **KAPEL VAN DE WONDERBARE MEDAILLE** : z.j., V.V.V. ; — nieuwe kapel te Klein Veerle.

1131. **KAPELWEG** : (G 3-H 3) 1843, sentier de St-Léonard à la Hoogstraetschebaen, *Kappelleweg*, T. 30.

1132. **KAPITEINS LENTENHOF** : 1751, het *capiteyns lenthoff*, S.P. 41, 46 ; — niet nader.

1133. **KARELSHOEVE** : 1359, op die *karels hoeue* te verle, Comm. br., 33 ; — niet nader.

X. **KAREL UYTERHOEVENLAAN** : zie Karel Uytroevenstraat.

1134. **KAREL UYTROEVENSTRAAT** : z.j., Kl. S.I. art. 1824 ; z.j., Karel Uytroevenlaan, V.V.V. B 8 ; — idem als Juliadreef.

1135. **KARPAD** : 1658, *kerpat*, S.A. 47, 70 v° ; 1712, den *kerrepat*, S.P. 38, 98 v° ; — pad van Eindhoven naar Veerle.

1136. **KARSTRAAT** : (E 5-F 5) ca. 1449-1608, *kerrestrate*, Anh. 6, 17 v°-S.P. 18, 63 r°-v° ; ca. 1449, de *kerrestrate van bergen*, Anh. 6, 14 ; 1456, ter *kerrestraten*, Anh. 7 B, +, tuss. 14 v° & 15 ; 1482-1657, *kerstrate*, Anh. 8, 12-S.P. 29, 212 ; 1543 (1598)-1843, *kerstraet*, Anh. 4, 27-T. 41 ; 1543 (1598)-1843, *keerstraet*, Anh. 4, 27-T. 50 ; 1543, *Karstraete*, Anh. 4, 42 ; 1626, aen die *keirstrate*, Anh. 11, 68 ; 1626, de *kersche strate*, Anh. 11 B, 104 r°-v° ; 1652-1692, *kerstraete*, S.A. 47, 39 v°-A.J. 81, 274 ; 1688-1751, inde *kerrestraet*, S.P. 35, 20-S.P. 41, 119 ; 1715, *karrestraet*, RRA 88, 49 v° ; 1773, de *kairstraet*, S.P. 43, 622 ; 1834-1888, *Karstraat*, Kad. S.H. 2-NBKP, nr. 53 ; — weg van Eindhoven (de Locht) naar Westmalle, over Veerle.

Aanvankelijk ws. zelfs meer naar het noorden doorlopend over Sterthoven en Overbroek naar Bergen-op-Zoom. Zie ook Karweg. Idem als Hoekse Weg.

Kar lijkt wel het voertuig ; minder ws. *kaar-ker* „teenwilg” (Carnoy, *MVN* 1956, 6 ; Schönfeld, *MVN* 1957, 135.

1137. **KARWEG** : A) ca. 1400, ouer die *kerreweghe*, Anh. 32, 7 ; 1626, aende *kerweghe*, Anh. 11 B, 5 ; — weg te Overbroek.

B) 1464-1482, de *kerre wege*, Anh. 2, 58-Anh. 8, 58 v° ; ca. 1470-1626, bedessie de *kerrewege*, Anh. 9, 58 v°-Anh. 11 B, 112 ; — weg te Veerle.

C) 1495, byde *kerrewege*, x., 28 v° ; 1559-1626, de *kerre wegen te bergen waerts*, Anh. 5, 32-Anh. 11 B, 3 ; 1578, lanx de *kerreweghen te berghen waert*, Anh. 5, 100 ; 1626, den *kerwech*, Anh. 11 B, 3 v° ; 1693, bij den *kerweghe*, A.J. 81, 308 v°-S.P. 36, 78 v° ; 1693, *kerwegh*, A.J. 81, 308 v° ; 1754, den *cairwegh*, S.P. 41, 328 ; 1772, vanden *kairwegh*, S.P. 43, 571 ; — weg te Eindhoven.

D) 1696, eenen heijvelde gen. de spiedonghen ... o. cleijn heijken ... n. den *kerwech*, S.P. 36, 132 v° ; — weg tussen Overbroek en Bekhoven. Ws. idem als A).

E) 1784, een schoon eijcken schaerbosch gen. het ratelveld ... n. den *kerreweg*, S.P. 45, 39 ; — weg bij Kerkhoven-akker.

F) 1727, een parcheel erfve ... gen. den dorenacker ... o. den *gemijnen karrewegh*, S.P. 39, 79-80 ; — id. als C).

Afgezien van E), hebben we ws. telkens met dezelfde weg te doen die de verbinding verwezenlijkte tussen Bergen-op-Zoom en Westmalle, waar de grote weg Antwerpen-Turnhout-Rijnland doorkwam. Ook hetzelfde als Karstraat.

1138. **KASERLAND** : 1522, 3 lps. lants geh. *tkaserlant* nu geh. bruynlant gel. by st. wilboerts capel, S.P. 10, 2 ; 1626, ontr. 3 lp. zaeijlants geh. *Tkeser landt* nu gen. Bruinlandt gel. ... tuss. der Cappellen lant van Sinte Willeborts, Anh. 11, 60, 63 ; — perceel te Overbroek.

Idem als Bruinland A) II en Sinte-Lutensakker. *Kaser*, *keser*

„kaasmaker” bij mnl. *case*. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 546; Bach II, § 631 a. v. Kasers. Vgl. te Brecht Boterwijkshof, die eveneens bij de St.-Willebrorduskapel te Overbroek lag.

1139. **KASHOF** : 1624, een stuck eruen driesch wesende gen. den *cashoff*, S.A. 94, 67, 68 ; — perceel ergens onder Overbroek.

Kas, kassien-, kassen-, kessene- wijst op psn. Nicasius. Vgl. Hans Casus, Hans Casusblok, Casusblok, Casusweehagen, Kassiengoed, Kessenehoeve.

1140. **KASSIENGOED** : 1440-ca. 1520, opter *cassien goet*, Anh. 3 B, 11-Anh. 7 A, 16 ; 1570, *cassengoet*, Feoh, 122 v° ; — hoeve onder Oostbrecht „ten heester waert”.

Zie ook Kessenehoeve.

X. **KASSIENHOEVE** : zie Kessenehoeve.

1141. **KASTANJEBLOK(KEN)** : A) *tkastunriblok* (E 3) 1623, eenen acker ... gen. het *kadstaendienblock*, S.P. 21, 150 v° ; 1659, het *Kerstanieblock*, S.A. 51, 87 ; 1672, het *carstaende block*, S.P. 32, 35 ; ib., *carstanieblock*, 35 v° ; ib., het *carstandieblock*, 36 ; 1677, het *kastanieblock*, S.P. 32, 261 ; 1687, het *carstaenieblock*, S.P. 34, 271 v°-272 ; 1691, *kerstanieblock*, S.A. 107, 89 ; 1693-1752, het *castanieblock*, S.P. 36, 72-S.P. 41, 193 ; 1884-1956, *Kastanieblok*, NBKP, nr. 5-V. ; — bouwland rechts van de weg naar Wuustwezel bij de splitsing van de Paphosstraat, onder Bekhoven.

B) 1619 (1691), *carstaendiblokken*, S.A. 128, l. st. ; ib., *kerstanieblokken* ; — id. als A).

C) 1786, het stedeken ende *Castaendie Blockcxken* alias Kiemans stedeken, S.A. 111 ; 1788, het oleijn stedeken ende *corstandie blockcxkens* alias kiemans stedeken, S.A. 111 ; — hetzelfde als A). Zie ook Kiemansstedeken.

Kastanje, de bekende boomnaam. Zie : Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, a. v.

1142. KASTANJELAAN : z.j., V.V.V. C 8 ; — van Kanaal naar S. Larochemaan.

1143. KASTANJEWEG : (J 6) 1947, N. ; — onder St.-Antonius, van E. Vermeulenstraat naar grens Brecht-Westmalle.

1144. KASTEEL : A) (E 3) 1714-1793, op seekere stede bestaende in huysse stalle schuere ende lentenhove ... gen. het *casteel* ... s. den kerckpat w. sheere straete, S.P. 38, 160 v°-S.A. 125 ; — huis onder Bekhoven — een excerpt uit 1719 zegt Kerkhoven — bij de Bekhovense straat of Stw. naar Wuustwezel.

B) 1724, eenige andere parceelen van erue gent. het *Casteeltien*, Ahn. 11 B, 174 v°-S.A. 135, nr. 131 ; 1793, het *Casteltien*, A.J. 87, 184 ; — id. als A).

Zeer jonge naam. In 1724 in het bezit van de echtgenote van Jan Baptist Lameir, chirurgijn te Brecht (Anh. 11B, 174 v°).

X. CASUSBLOK : zie Hans Casusblok.

1145. CASUSWEEHAGEN : 1680, sekere twee bempden gel. alhier inde wehaeghen gen. *casus wehaeghen*, S.P. 32, 360 ; — weiland bij de Weehagenbeek.

Wijst op verkaveling van uitgestrekt gebied, dat aanvankelijk gemeenschappelijk bezit was.

1146. KATELIJNENBLOK : ca. 1400, aende mererijt in *katelinen bloc*, Anh. 32, 12 v° ; — perceel onder Overbroek, bezit van *katelinen berchmans* (Anh. 32, 12).

X. KATELIJNENSTEDEKEN : zie Sint-Katelijkenstedeken.

1147. **KATOKENSBEEMD** : *keto.køzbeemt* (D 2, nr. 1425) 1956, V. ; — weiland bij de Kleine A, links van de weg naar Wuustwezel.

Vgl. nr. 2392.

1148. **KATTESTAART** : A) (H 3, nr. 1426, I) 1609-1713, den *cattensteert*, S.P. 19, 41-S.A. 48, 112 v°; 1616, op de *cattestert*, A.J. 90, 25 v°-A.J. 91, 21; 1616-1617, op de *cattesteert*, A.J. 91, 2, 200-A.J. 91, 97; 1622-1639, *kattesteert*, S.P. 22, 83 v°-S.P. 27, 38 v°; 1788, aenden *kattensteirt*, Bet. 48, l. kat.; 1790, aenden *kattenstert*, Bet. 48, l. kat.; — weiland te Kloot bij de Kolk, aan de Klootse Akker. Genoemd naar het daarop groeiend onkruid.

Zie : Goossenaerts, *Landbouwbedr.*, 360.

1149. **KATTESTRAAT** : A) 1616, aende *Cattestraet*, A.J. 91, 200; — straat te Kloot bij de Kolk en de Kattestaart.

B) 1769, een parcheel erve gen. den leeuwschen lenthoff ... o. adriaen eyskens *catte straetien*, S.P. 43, 426; — bij de Leeuw onder St.-Lenaarts.

Kat, tot nog toe niet bevredigend opgehelderd. Te Brecht mogelijk *kat-kade* „aarden opworp gevestigd door paal- of rijswerk” (Lindemans, *Com. Top.* 1932, 71-84; *Asse*, nr. 410; *MVN* 1954, 88-89). „Katapult” of het dier, de „wilde kat” (Gysseling, *MVN*, 1953, 84 en *Gent*, nr. 186) minder ws.

1150. **KAUTERLOR** : 1843, chemin de la route d'Anvers à Turnhout à l'Agterstraat, Leyweg, Verhelstweg, *Kauterlor*, T. 73; — straatje te Sint-Antonius.

Onduidelijk. Er is of was te Brecht nergens een *kouter*.

1151. **KAVELBLOK** : 1688, een stuck lants wesende de wederpartije van den len cauel gen. het *cauelblock*, S.P. 35, 13 v°; 1697, S.P. 36, 173; — niet nader.

Kavel wijst op verdeling. Vgl. : Goossenaerts, *Landb.*, a. v.; De Wilde, *MVN* 1950, 69-79; Schönfeld, *Veldn.*, 112.

1152. **KAVELSTUK** : 1688, een parcheel lants gen. het *cavelstuck* met de gracht loopende tuss. het voorn. lant ende den poortacker, S.P. 35, 12 v° ; — perceel te Overbroek bij de Poortakker.

1153. **KEE BINKE** : *keibynke* (E 3) 1956, V. ; — bouwland in de Oudaanstraat.

Psn. *Kee*, Cornelia. *Bink* mogelijk spotnaam. De Turnhoutenaars zijn Binken (zie : Corn. Vervl., *Bijv.*, 81). *Bink*, ablaut bij *bonk* „lomperd, botterik” (Van Dale, a. v.; Franck-V.W., a. v. Bink en Bonk).

1154. **KEERSTRAATBRUG** : 1843, *Keerstraetbrug*, T. 51, 31 ; — brug bij de Karstraat.

1155. **KEGELBLOK** : A) 1631, het *keegelblock*, S.A. 54, II, 62 v°-S.P. 21, 268 ; 1661-1755, het *kegelblock*, S.P. 30, 33 v°-S.P. 41, 380 ; 1750, *kegelblocken*, S.P. 41, 3 ; 1884, 't *Kegelblok*, NBKP, nr. 6 ; — bouwland te Overbroek bij St.-Willebrordusakker.

B) 1783, den *achtersten kegelblock*, S.P. 44, 594 ; — deel van A).

C) 1783, het *voorste kegelblock*, S.P. 44, 594 ; — weerdeel van B).

Misschien in de nabijheid van een *kegelbaan* (zie : Lindemans, *Eig. Sch. Brab.* 1945, 49-57, 156-157).

1156. **KEHOEK** : 1618 (1635)-1620 (1639, 1668), ontrent den *kehoeck*, Cijnsb. Bailleul (Kop.), Bet. 3220, 46-S.A. 124, Extr. Cijnsb. Bailleul ; — niet nader bekend.

Misschien hetzelfde als Keizershoek.

1157. **KEIENBERG** : 1668, eene vrehейde ... bijden *keijenberch*, S.P. 31, 63 ; — heide buiten Sterthoven.

Kei „steen ter aanduiding van een grens” (Helsen, *MVN* 1955, 40-41).

1158. **KEIPAAL** : *ka.ipu:l* (E 6) 1834, *Key Pael*, Kad. S.K. 2 ; z.j., *Keyepaal*, Kl. S.K. art. 1549 ; 1843, T. 62 ; 1843, *Kaye pael*, B. 63 ; 1885, *Keipaal*, NBKP, nr. 99.2 ; 1888, *Keyenpaal*, NBKP, nr. 33 ; 1890, *Keypael*, Harou, 236 ; 1956, V. ; — ven tussen Eindhoven en Westmalle, bij een grenspaal. (Vgl. voorgaand lemma).

1159. **KEIPAD** : z.j., *Keye pad*, Kl. S.K. art. 2236 ; — pad in de buurt van Keipaal.

1160. **KEIVEN** : *tka.iven* (A 4) 1668, achter het *keijven*, S.P. 31, 49 v° ; 1776, *kijenvenne*, S.P. 44, 4 ; z.j., *Keyven*, Kl. S.A. art. 1292 ; 1843, B.23 ; 1850, Vdm. ; 1884, *Keieven*, NBKP, nr. 6 ; 1890, *Keyenven*, Harou, 236 ; *Key Ven*, Mil. ; *Keiven*, Mil. ; 1956, V. ; z.j., *Keiiven*, V.V.V. B 6 ; — in het noordwesten van de gemeente Brecht, gehalveerd door de grens met Wuustwezel.

Grensven (vgl. nrs. 1157 en 1158). Mogelijk psn. ; zie immers Peter Kijenheide.

1161. **KEIVENHEIDE** : *ka.ivena.i* (A 4) z.j., *Keyvenheide*, Kl. S.A. art. 1292 ; 1890, Harou, 236 ; 1956, V. ; — heide bij het Keiven.

1162. **KEIZERSAKKER** : 1543 (1598)-1751, *keysers acker*, Anh. 4, 9-S.P. 41, 36 ; 1636, het *keysersackerken*, S.P. 25, 60 v° ; — bouwland op Wemersakker.

Psn. te Brecht : 1402, Grietken Jans *keysers* dochter, jan keyser willem *keyser* zoene, katelin willem *keyser* dochter, magrite willem

keyser dochter, magriet Jan die *keyser* dochter, Maerghete willem *keyser* dochter, willem die *keyser*, neuen willems *keysers*, willem de *keyser*, Anh. 32; ca. 1400, heyne de *keysere*, Anh. 32, 5; *ibid.* wouter de *keysere*; 1627, Aert Bode alias *Keyzers*, S.A. 130, l. st.; 1648, Peeter Janssen *keijsers*, S.A. 56, 101 v°.

1163. **KEIZERSBLOKSKEN** : 1693, nog een boschken ... ts *keijsers bloxken* oost, L.R., 89; 1741, FKB, 7853, 131 v°-132; — perceel onder Houthoven.

1164. **KEIZERSBOS** : (C 2) 1956, V.; — ven en heide in het noorden van de gemeente boven Overbroek, tussen Langven en Pluimenbosje.

1165. **KEIZERSDRIES** : 1760, een parcheel driessch ... gen. den *keijsersdriesch*, S.P. 43, 31; — weiland te Bekhoven.

1166. **KEIZERSGOED** : 1556, sup(ra) het *keysers goet*, KA 207; — niet nader.

1167. **KEIZERSHEIVELDEKEN** : (G 4, nr. 1447) 1654-1736, een bosken gen. *keijsers heijveldeken*, F. 18, 20 (X.)-F. 19, 24; 16 Brum., 5 (1797), D.N., n° 12, 26 v°; — perceel te St.-Lenaarts.

1168. **KEIZERSHOEK** : 1618, een stuck vreheijden ... by *keyzershoeck*, S.P. 22, 46; — buurt onder Houthoven bij de Leeuwkerk.

1169. **KEIZERSKROON** : 1669, een groote huijsinghe brouwerije ... gen. de *keijsers croone*, S.P. 31, 120a r^o-v^o; 1722, de *kijsers kroin*, KAA 2; 1787, de *kijsers croon*, KAA 1; — huis en herberg op de Plaats. Hetzelfde als Kroon C).

1170. **KELDERVEN** : *tkelderven* (E 6) 1956, V. ; — ven bij de grens met Westmalle.

Kelder wijst op een „diepte”. Vgl. Bach II, § 287.

1171. **KELDERVENWEG** : (E 6-F 6-5) 1843, Chemin de la St-Antonijsbaen au Hoekschenweg, *Keldervenweg*, T. 53.

1172. **KELKAKKER** : 1559 (1618), den *kelckacker*, Anh. 3 A, 47 ; 1559 (1618), den *kelcacker*, Anh. 3 A, 27 ; — bouwland onder Veerle.

Kelk, in verband met de vorm van het perceel, of met oijns voor de kerk?

1173. **KEMEL** : 1543 (1598), 3 b. heyen gel. op dese syde vande *kemel*, Anh. 4, 44 ; — perceel te Eindhoven. Zie **Kamerken**.

1174. **KEMELAAR** : 1527-1644, byden *kemeleer*, S.P. 10, 205-S.P. 25, 193 ; 1645, sekere 5 b. heyden gen. het *keemelier*, S.P. 27, 231 v° ; 1649, aen eenen venne gen. den *kemelaer*, S.P. 27, 139. 15 ; 1660, den *kemeleir*, S.P. 29, 220 v° ; — heide en ven te Eindhoven op de Grote Heide, bij Hooimeerheuvel.

Zie ook **Kamerken**.

1175. **KEMELARENVEN** : 1626, in *kemeleeren venne*, Anh. 11 B, 147 ; 1659-1694, het *kemelairen ven*, S.P. 29, 217-S.P. 36, 95 r°-v^o ; — hetzelfde als **Kemelaar**.

1176. **KEMELVEN** : 1649, het ven gen. het *kemelven*, S.P. 27, 139. 14 v° ; 1659, S.P. 29, 214 v° ; — hetzelfde als **Kemelaar**.

X. **KEMP** : zie **Kamp**.

1177. **KEMPAKKER** : 1664, noch den *vorsten ende achtersten kempacker*, S.P. 30, 202 v°; 1681-1696, eenen block landts met sijnen houtwas ... gel. alhier achter het laer gen. *kempenacker* met noch eene koeijweijde oock gel. aldaer ende gen. den kempendries, S.P. 34, 40 v°-S.P. 36, 152 v°; — bouwland bij het Laar.

X. **KEMPEN** : zie **Kamp**.

1178. **KEMPENAAR** : 1545-1620, een stuck lants geh. den *kempeneer*, S.A. 1903, 4 v°-S.P. 21, 87; — bouwland te Bekhoven bij de Akkermolen.

1179. **KEMPENAARSGOED** : 1359, vor *ke(m)peners goet*, Comm. Br., 36; 1402-1482, *kempeneren goed*, Anh. 32, 14 v°-Anh. 8, 13 v°; 1440, *skempeneren goede*, Anh. 3 B, 19; 1440, *skempeneers goet*, Anh. 3 B, 24; 1440, ghisel vander biest ... opt *skempeneeren goet* ter lucht gel. na Jnhout eens scepenenbriefs van brecht gemaect Jnt Jaer ons heren MCCC ende lxxxvij (a^o 1387) op sente symon ende Jnden auont, Anh. 3 B, 26 v°; 1452, *tskempeneren goede*, Anh. 2, 26 v°; 1453, op *skempeneers goede*, Anh. 2, 32 v°; 1469, een bloc onder lande ende heyde omtr. vj b. goets *campeneers goet* gel. tuss. de zeelstrate ende Jan aerts heydebloc, Anh. 2, 89 v°; ca. 1470, *skempeneren goet*, Anh. 9, 11 v°; ca. 1470, 0, 5 b. ... *kempeneers goet* gel. ter locht ... o. Rombouts van ysendonc loken w. die kerrestrate, Anh. 9, 14; ca. 1520, Anh. 7 A, 5; ca. 1520, *skempeners goet*, Anh. 7 A, 4; 1626, des *kempenaeren goeden*, Anh. 11, 17 v°; 1626, vande *kempeneren goeden*, Anh. 11, 18 r°-v^o; — perceel te Eindhoven achter Eindhovenakker.

De grootte varieert. Vgl. : 1626, vuint den *kempenaerschen chijs*, Anh. 11, 5; 1626, Liesbet *kempeners*, Anh. 11, 5.

X. **KEMPENAKKER** : zie **Kempakker**.

1180. **KEMPENDRIES** : 1674-1890, sekeren driesch ... den *kempendries*, S.P. 32, 130 v°-Harou, 231 ; 1770, den *kempen driesch*, S.P. 43, 346 ; 1776, de *kempe driesschen*, S.P. 44, 33 ; — weiland bij het Laar. Zie Kamp en Kempakker.

1181. **KEMPENSTRAATJE** : ca. 1646, het *Kempen straetken*, S.A. 51, omslag ; 1671, het *kempenstraetken*, S.A. 57, 161 ; 1686, het *kempenstraetien*, S.P. 34, 249 ; 1716, S.P. 38, 211 ; — straatje bij de Kempen. Hetzelfde als Kempenweg.

1182. **KEMPENWEG** : (F 3) 1843, Chemin d'exploitation de la Westmalsche baen au Kempen, *Kempenweg*, T. 29 ; zie Kempenstraatje.

1183. **KENISWEG** : *ke.neswæλ* (C 4) 1843, sentier d'overbroek au Meireytstraet, *Kenisweg*, T. 44 ; 1956, V.

1184. **KENNENSGOED** : 1452, willems der muyden goet geh. *kennens goet*, Anh. 2, 24 ; 1559 (1618), 3 lps. lants geh. *kennens goeden*, Anh. 3 A, 11 ; — perceel in Veerle-akker.

Kennens, psn. Kristiaan. Zie : Roelandts, *Anthrop.* 1951, 11, 14.

X. **KERK** : zie St.-Michielskerk.

1185. **KERKAKKER** : A) *døkerøkaker* (E 3, nr. 1469) z.j., *Kerkakker*, Kl. S.D. art. 1816 ; 1956, V. ; — bij de kerk te Brecht-centrum.

B) 1787, een ackerken gen. het *kercken ackerken* gel. alhier tegens de groote heirbaene op hoogstraeten, KAA 1 ; — perceel te St.-Lenaarts.

1186. **KERKENBOS** : A) 1780-1790, eenen driesch gen. den roosenhof ... n. het *kerckenbosch* van brecht, S.P. 44, 288-

S.P. 45, 599-600; 1786, 't *kercken Bosken* in Raventuyn, KA 182; — bos in de Houtstraat. Zie ook Kerkhovens A).

B) *kerəkembəs* (G 3) 1956, V.; — perceel te St.-Lenaarts tussen Koningstoel en Grijspeerd.

1187. KERKENLAND: ca. 1435, der *kercken lant*, Wern. 14; 1440-1472, der *kerken lant*, Anh. 3 B, 27-Anh. 2, 67; — perceel te Bekhoven.

1188. KERKHOF: A) *tkerəkuf* 1402-1463, *tkerchhof*, Anh. 32, 7 v°-Anh. 2, 55 v°; ca. 1470-1482, aent *kerchoff*, Anh. 9, 6 v°-Anh. 8, 6; ca. 1520-1764, *kerckhof*, Anh. 7 A, 1-S.A. 117; 1575, *kerckhoof*, Anh. 5, 85; 1604-1763, *kerckhoff*, Anh. 5, 117-S.A. 116; 1956, V.; — dodenakker bij de St.-Michielskerk; later ook te Overbroek bij de St.-Willebrorduskerk, te St.-Lenaarts en te St.-Antonius.

B) 1688-1750, een parcheel lants geh. den *kerckhoff* ... gel. neffens wemersacker ... n. den waterloop, S.P. 35, 19-S.P. 41, 5; — perceel tussen de Vuilenstaartse Waterloop en de weg naar Wuustwezel, toebehorend aan de St.-Michielskerk.

1189. KERKHOFLEI: *kerəkufli.i* (I 6-7) z.j., *Kerkhoflei*, Kl. S.I. art. 2808; 1947, N.; 1956, V.; z.j., V.V.V. A 7; — van R. Delbekestraat naar Kerkplaats.

1190. KERKHOVEN: ca. 1400-1653, *kerchouen*, Anh. 32, 12 v°-S.P. 29, 147 v°; ca. 1520-1762, *kerckhouen*, Anh. 7 A, 2 v°-L.L. IV, 11 v°; 1523, *kerckouen*, S.A. 1918, 58; 1626, *Kerkhouen*, Anh. 11 B, 24; ca. 1626, *karrikhouen*, Anh. 11, 1; 1711-1890, *kerckhoven*, RRA 88, 20-Harou, 230; — gehucht om de St.-Michielskerk; paalt aan Bekhoven, Steeghoven, Broekhoven en Kloot, met welke gehuchten de grens nochtans niet vast bepaald is.

Zie het excerpt bij Kloot, a° 1723, S.A. 132, D. Analoge formatie met de andere Brechtse -hovennamen. De naam heeft betrekking op de gronden rond de St.-Michielskerk. Mogelijk heeft „kerkhof, dodenakker” deze -hoven-formatie gesteund. Vgl. voorts : Carnoy, *Origines*, 367 : „espace clôturé autour d'une église”. Zie voorts, ook Kerkhovenheerdgang.

1191. **KERKHOVENAKKER** : (E 3-F 3) ca. 1400, *kerchouender ackere*, Anh. 32, 13 v° ; 1402, *kerkouer acker*, Anh. 32, 16 ; 1440-1626, *kerchouen acker*, Anh. 3 B, pass.-Anh. 11, 29 ; 1449-1555, *kerchouen ackere*, Anh. 1, pass.-S.P. 13, 38 ; 1495, de *kerchouense acker*, x., 16 ; ca. 1520-1784, *kerckhouen acker*, Ahn. 7 A, 3-S.P. 45, 32 ; 1781-19de eeuw, *kerckhoven acker*, RB 60, 92-Kl. S.C. art. 42 ; 1793-1956, *kerckhoven akker*, S.P. 46, 263-V. ; z.j., V.V.V. ; — bouwlandcomplex onder Kerkhoven.

Zie ook Akker en aantekening aldaar. Kerkhovenakker moet vroeger veel uitgestrekter geweest zijn dan thans.

1192. **KERKHOVENAKKERLAAN** (A-D) : z.j., V.V.V. E 5 ; — wegencomplex op Kerkhovenakker bij Briesterstraat.

1193. **KERKHOVENAKKERSTRAATJE** : 1559, *kerckhouen-ackerstraetken*, Anh. 5, 43 v° ; — straatje van de Spekstraat (Lessiusstraat) naar Kerkhovenakker. Hetzelfde als Kerkstraat A).

1194. **KERKHOVENHEERDANG** : 1440, binnen *kerchouen heertganc*, Anh. 3 B, 18 ; ca. 1520, *kerchouen hee(rtganck)*, Anh. 7 A, 1 ; 1524, in *kerckhouenhertganc*, S.A. 1918, 60 ; 1495, vuyt elcken *heertgange* oft gehucht, Keuren (*Oudh. K.* 1906, 71-81).

Hertganc, *herde* „kudde”, „plaats waar het vee weidde” en *ganc* (zie *Noorderwijk*, nr. 444; Moerman, *Ndl. Pln.*, 97; Schönfeld, *Veldn.*, 139). Meer appellatief dan wel toponiem; historisch echter zeer belangrijk.

1195. KERKHOVENS : A) 1644, diverse parcheelen soo veldekens driessen bosschen als heijde gen. het goet vande *kerckhouens*, S.P. 27, 139. 55 v°; — in de Hout-hovense straat te St.-Lenaarts. Zie ook Kerkenbos A).

B) 1646, de stede gen. het *kerckhouens*, S.P. 25, 227; 1676, eene stede gel. alhier int sticht gen. het —, S.A. 53, 273 v°; 1675, het *kerckhouens*, S.P. 32, 163; — huis bij de Plaats.

Bij A) gaat het blijkbaar om goederen die de kerk te Brecht toebehoren. Bij B) ws. psn. Vgl. te Brecht : ca. 1400, claus van *kerchouen*, Anh. 32, 13 v°; 1402, ian van *kerkouen*, Anh. 32, 22 v°; ib., jan claus sone van *kerchouen*, 8; ib., Peeter claus soen van *kerkouen*, 16 v°.

1196. KERKHOVENHEIDE : 1359, *kerkouen heide*, Comm. Br., 34.

1197. KERKPAD : *kerckpat* ca. 1400, *kercpad*, Anh. 32, 3; ca. 1400-1567, *kercpat*, Anh. 32, 12 v°-S.P. 15, 170-171; ca. 1450-1769, *kerckpat*, Anh. 30, 23-S.P. 43, 427; 1482, vanden *kercpatte*, Anh. 30, 31 v°; 1608-1710, *kerckpadt*, S.P. 20, 7 v°-S.P. 38, 81; *kerrick padt*, Anh. 11, 41; 1776, *kerckenpadt*, S.P. 44, 34; 1843-1956, *Kerkpad*, T. 27-V.; — voetweg van een buurt naar de kerk.

De kerkpad is steeds de kortste weg en gaat langs akkers en weiden. Geattesteerd te Bekhoven, bij de de Biest, bij het Broekhovenheiken, te Eindhoven, Houthoven, Kerkhoven, Kloot, bij de Locht, de Meerrijt, te Overbroek, St.-Lenaarts en Veerle. Zie ook Kerkstraat(je). Nu heet nog Kerkpad een voetweg ten noordoosten van de St.-Michielskerk, langs Kerkhovenakker naar de Luikstraat. Hier en daar nog stukken voetweg, overblijfsels van Kerkpaden. Zie ook Meerrijtse —.

1198. KERKPLEIN : z.j., *Kerkplaats*, Kl. S.I. art. 1042; 1947, N.; z.j., V.V.V. B 8; — plein bij de kerk te Sint-Antonius tussen Handelslei en Kapellei.

1199. **KERKSTRAAT** : *kerəkstruit* A) (B 2) ca. 1467, die *kerckstrate*, O.V.G., 6 ; 1689-1793, inde *kerckstraet*, S.P. 35, 52 v°-S.P. 46, 179-180 ; z.j., *Kerkstraat*, Kl. S.D. art. 41 ; 1947, N. ; 1956, V. ; z.j., V.V.V. E 5 ; — van Biest naar Kerkhovenakker.

B) (G 3) 1947, N. ; 1972, Gem. pl. St.-Len. 5-6 E-F ; — weg van Sint-Lenaartskerk (Dorpsstraat) tot de Bevrijdingslaan. Zie ook Kerkstraatje.

1200. **KERKSTRAATDRIESKEN** : 1695, op eenen dries gen. het *kerckstraeten driesken* ... w. de erue van de jesuiten binnen antwerpen, S.P. 36, 119 ; — vermoedelijk onder Sint-Antonius.

1201. **KERKSTRAATJE** : 1639-1650, aent *kerckstraetken*, S.P. 27, 39 v°-S.P. 26, 76 v° ; 1656-1660, *kerckenstraetken*, S.A. 56, 184 v°-185-S.A. 47, 110 r°-v^o ; 1667, *kerckstraetien*, S.P. 31, 14 v° ; 1722, *kerckenstraetien*, S.A. 103, 118 v° ;

Hetzelfde als kerkpad van Engelsakker langs de Neerhoeve op Varenbraken naar de Sint-Michielskerk.

1202. **KERKVELDEKENS** : 1663-1729, de *kerckveldekens*, S.A. 57, 27 v°-S.P. 40, 271 ; — bouwland, de kerk toebehorend, bij Stapelheide ten zuiden van de Vroegmisbeemd.

1203. **KERKWEG** : (o.a. D 4) A) ca. 1520-1647, *kerckwech*, Anh. 7 A, 3 v°-S.P. 27, 139.5 ; 1681-1775, *kerckwegh*, S.P. 34, 9 v°-S.P. 43, l. bl. tuss. 733-734 ; 1843, Chemin de Brecht à la Minnestraatje, *kerkweg*, T. 27 ; 1834, Sentier de St-Léonard à Groot Veerle, *Kerkweg van Groot Veerle*, T. 30 ; 1843, Sentier de St-Léonard à Kleyn Veerle, *Kerkweg van Kleyn Veerle*, T. 30 ; 1843, Sentier de St-Léonard

au Molenheyken, *Kerkweg van Molenheyken*, T. 30 ; 1956, V. ;

Hetzelfde als Kerkpad, nochtans met dien verstande, dat het hier gaat om kerkpaden die niet alle naar de Sint-Michielskerk lopen, maar tevens naar de Sint-Lenaarts- en Sint-Willebrorduskerk. Geattesteerd onder Bekhoven, Eindhoven, de Locht, Overbroek en Veerle. Thans het voetpad van de Overbroekse Straat naar de St.-Willebrorduskerk.

B) 1639, den *gemeijnen kerkwegh*, S.A. nr. 8, I ; 1649, den *gemeynen kerckwech*, S.P. 27, 139. 13 v° ; — hier de Kerkweg van Overbroek naar Brecht.

C) 1751, den *lochtsen kerckwegh*, S.P. 41, 103 ; 1776, het *lochts kerken straetien*, S.P. 44, 34 ; — kerkpad van de Locht naar Sint-Michielskerk.

1204. **KERSCHOOTSBLOK(KEN)** : ca. 1400-1566, op brechter loo bi *kerscoots bloc*, Anh. 32, 1 v°-Halleke ; 1571, sekere panden geh. *keerschoots bloken*, A.J. 61, 100 ; — perceel onder Houthoven bij de grens met Rijkevorsel.

Psn. : 1359, Lisbeth ian *kerscots* docht(er), Comm. Br., 32 v° ; ca. 1450, Jan van *kerschote*, Wern. 25 ; 1496, toostbrecht tegen Jans vanden keerscote stede ouer, Anh. 7B, 2 v°. *Kerschot* zelf ligt onder Rijkevorsel en bestaat uit de elementen *keer - ker* „teenwilg” (vgl. Karstraat) en *shoot* (vgl. Aarschoot).

1205. **KERSELAAR** : (G 3, nr. 1488) 1654-1736, den hauerdries neffens den *kerselaer*, F. 18, 20 (G.), (I.)-F. 19, 24 (G.), (I.) ; — perceel bij de Faconshoeve onder Houthoven. Zie ook volgend lemma.

1206. **KERSELTEERAKKER** : 1559, den *kerselteeracker*, Anh. 5, 1 r°-v^o, 2 ; — bouwland onder Houthoven.

Ws. hetzelfde als Kerselaar. *-teer*, zie a. v. Epeler.

1207. KERSTENBLOK : 1646-1708, het *kerstenblock*, S.P. 26, 67 v°-S.P. 38, 19 v°; — niet nader.

Psn. Kristiaan. Vgl. te Brecht : 1656, Jacop Adriaen Jacop *kerstens*, S.A. 56, 183 v°-184; ib., Beernaert *kerstens*, 184 v°-185; 1660, Bernart *Carstens*, S.A. 47, 110 r°-v^o.

X. KESERLAND : zie Kaserland.

1208. KESSENEHOEVE : 1402, op der *kessenne hoeue*, Anh. 32, 19; 1440, een stuc goets geh. de *kessenhoeue*, Anh. 3 B, 26; 1453, *cassien hoeue*, Anh. 2, 31 v°; 1750, eene pachthoeve ... ontrent den henghsbroeck ... gen. de *Bassene hoeve* (sic!) ... w. de gemeijnte, S.P. 41, 10; — hoeve onder Oostbrecht, hetzelfde als Kassiengoed. Vgl. Kashof.

1209. KETEKRETJE : 1520, dat tselve goet was daer questie om zynde geh. *tketekretien*, S.A. 1, 76; — niet nader.

Dim. van *kete* (keet)-*kreet*. Mnl. *keet*, *kete* „hut, schuur”, „huisje midden in de turfvelden waarin moerarbeiders tijdelijk verbleven” (Mnl. *Hwb.*, 289; Goossenaarts, *Landb.*, a. v. II). *Kreet*, misschien verband met mnl. *creiten*, *creten* „plagen, sarren”; vgl. *kijf*, *strijd* e.d. in toponiemen. In 't excerpt : „daer questie om zynde”.

X. KETSBLOK : zie Kudsblok.

1210. KEULEMANSSTEDE : 1712, *keulemans stede*, S.P. 38, 98 v°; 1713, *keulemans stedeken*, S.P. 38, 148; — perceel op Veerleakker bij de Dorenboom.

1211. KEULERSDRIES : 1725, eene weyde gen. het *keulers dries* ... o. den waterloop op wemersacker, S.A. 103, 190 v°; — weiland links van de weg van Brecht naar Loenhout.

Fn. *De Ceulaer* (vgl. *Noorderwijk*, a. v. Ceulers' Bosken).

X. KEVERBLOK : zie Kevieblok.

1212. KEVIE : 1607, erue gen. de *kevie*, KA 256, 9 ; 1621-1651, eenen dries gel. inde hoecxackerstraete geh. de — o. het vroemisvelleken, S.P. 21, 125-S.P. 29, 13 v° ; — weiland op Bekhovenakker.

Kevie, allicht hetzelfde als „kooi”, een „schutkooi” die op die dries stond. Vgl. excerpten a. v. Kwikborn. Zie over *kevie* uit lt. *cavea* en *kooi*, Schönfeld, *Hist. Gramm.*, § 46, 5, opm. 2. Dat een *schutkooi* ook voor andere dieren dan schapen en koeien gebruikt werd, blijkt uit : 1605, ter saken van het wechnemen ende ontweldigen *vanden peerde* toebehoor(ende) Adriaen henriex alias palmboom dwelck ten versuecke van henrick balten Luycx Js doen stellen Jnde *schudtskoye* van den heere alhier, S.A. 104. Vgl. *Noorderwijk*, a. v. Schutkooi.

1213. KEVIEBLOK : A) 1460-1677, *keuiblock*, Anh. 1, 43-S.P. 32, 285 ; 1465-1495, bi dat *keuibloc*, Anh. 2, 60 v°-x., 34 v° ; 1543 (1598)-1571, *keuerblock*, Anh. 4, 30 v°-Bet., P. 79 ; 1573, int *keeffblock*, S.P. 17, 55 v°-56 ; 1629-1762, het *keuiblock*, S.P. 22, 230-L.L. IV, 30 v° ; — perceel op de Overbroekse Akker.

B) 1672, een stuck lants geh. het *achterste keuiblock* ... o. de Zoe, S.P. 32, 4 v° ; — perceel onder Sterthoven.

Toch hetzelfde, althans een deel, als A), waarbij andermaal de onzekere afbakening tussen de gehuchten blijkt.

1214. KIEKENS GOED : 1359, diederic kiekens ... va(n) ii b. heiden te Indehoue(n) tenden *kiekens goet*, Comm. Br., 36 ; — niet nader.

Kiekens, psn. Zie : Carnoy, *Origines d.n.d.f.*, § 233.

1215. KIEMANGOOT : 1843, T. 9. 22 ; — bij het Kiemans.

1216. KIEMANS : *tki:mā:ns* (E 3) 1704-1795, 3 koeijweijden inde audaenstraet ... gen. de gooren o. audaenstraet ... n. ... *tkiemans*, S.P. 37, 109-111 v°-S.P. 45, 539 ; 1956, V. ; — bouwland en weide bij de Oudaanstraat boven Wemersakker.

Kiemans, fn. ws. bij *kie(n)* „den”. Vgl. *Kieboom* bij Carnoy, *Orig. d.n.d.f.*, § 143. (*He)t Kiemans* : zie Anneken Theeus.

1217. KIEMANSSTEDEN : 1693-1718, het *kiemanssteden*, S.P. 36, 70 v°-S.A. 103, 58 ; 1762-1788, *kiemansstedeken*, L.L. IV, 12-S.A. 111 ; — hetzelfde als Kiemans.

1218. KIEMANSWEG : (E 3) 1843, Chemin de la Audaenstraet au stapelheydeweg, —, T. 18.

1219. KIEVIT : A) *ki:wit* (E 5) 1773, den *Civit*, RB 59, 94 v° ; 1843-1956, Den *Kievit*, B. 51.41-V. ; 1850, Maison dite *Enkierit* (sic !), Vdm. ; Mil., 1.40.000 ; 1887, aan de *Kivit*, NBKP, nr. 52 ; — hoeve te Eindhoven.

B) 1787, haere weyde gen. den *kivit* ... door dien het water als nu over den henxbroeck op haere erve is loopende, A.J. 87, 91, 95 ; — niet nader.

In de Kempen zeer bekende vogel. Zie o.a. : Goossenaerts, *Landb.*, a. v. ; *Noorderwijk*, a. v.

1220. KIEVITHEIDE : (E 5) z.j., Kl. S.K. art. 1650 ; — heide bij de Kievit.

1221. KIEVITSDOEL : 1544, opde grootheye bij den *kieuits doel*, S.A. 1902, 4 ; — niet nader bekend.

Doel, onzeker. Verschrijving voor *poel* ?

1222. KIEVITSHUVEL : 1618 (1635), aen *kieuits heuele*, Cijnsb. Baill., Bet. 3220 ; — niet nader.

1223. KIEVITSPAD : (E 5) 1843, sentier du chemin dit : Hoogstraetschebaen au chemin dit : Keerstraet, *Kivitspad*, T. 51.

1224. KIEVITSVEN : tki:witsfen 1666, in *kiwits venne*, J.B. ; 1693, aent *cieuitsvenne*, S.P. 36, 61 ; 1956, V. ; — ven boven Overbroek en Bekhoven bij Wuustwezel op het militair domein.

1225. KIEVITSWEG : (D 6) 1843, chemin de celui dit : *Kivitsweg* à celui dit : Agterweg, Dreefkenspad, T. 51.

1226. KIEVITVELDEN : (E 5) z.j., *Kievit velden*, Kl. S.K. art. 1650 ; 1843, T. 51 ; 1890, Harou, 230 ; — percelen bij de Kievit A).

1227. KIJBLOKKEN : A) 1566, op een stuck lant gen. den grooten acker ... met noch de bayvenne stoppelblook den ryacker ende weyvelden gen. de *kybloken* allen aen malcanderen gel., S.P. 15, 89-90-S.A. 1920, 15 ; — weiland op de Hengstbroek.

Topografisch niet te identificeren met Koeblokken, semantisch ws. wel. Vgl. *Beersel*, a. v. Keiweide.

B) 1666, de heyveldekens gen. het *kijblock*, S.A. 51, 175 v° ; 1675, eenen acker gen. het *kijckblock*, S.P. 32, 165 ; 1676, S.A. 57, 207 v° ; — perceel te Kloot bij de Hengstbroek.

Ws. hetzelfde als A). *Kijck* berust ws. op verkeerde lezing.

1228. KIJFAKKER : (D 3) 1654-1736, den dries gen. den *kijfacker*, F. 18, 16(O.)-F. 19, 20 (O.) ; — perceel bij de Faconshoeve te Bekhoven.

„Akker waarrond een geschil ontstond”. Vgl. Helsen, *MVN* 1955, 47 ; *Noorderwijk*, a. v. Kijfelaar ; *Varsenare*, a. v. Kijfheve.

X. KIJKBLOK : zie Kijblokken B).

1229. **KIJKVERDRIET** : *tkɛ:vɛrdri:t* (C 5) 1887-1956, een woonstede bestaande in huis met stal, hof, bouwland en heide gen. 't *Kijkverdriet*, NBKP, nr. 51-V. ; — hoeve bij de Mikse Baan ten zuidwesten van de Hoge Meerrijt.

Mogelijk volkshumoristische benaming voor een weinig winstgevende uitbating en onvruchtbaar land. Vgl. Verloren Kost.

1230. **KINDEKEN** : 1599, een stuck lants ... geh. *kindeken*, S.P. 19, 250 ; — niet nader.

Perceel genoemd naar een onder voogdij staand kind? Vgl. *Herne*, nr. 480.

1231. **KIPPENDAALLAAN** : z.j., V.V.V. C 9 ; — van Bergsebaan naar Weg Sas II.

1232. **KLAASAKKER** : *klu:zakər* (F 3) 1956, V. ; — bouwland ten westen van het Grijspaard.

Psn. Niklaas.

1233. **KLAASKENS** : 1667-1712, een stuck coren ... met een stuck hauer staende Jnde luijcxstraet op het *claeskens*, S.A. 123-S.P. 38, 92 v° ; — perceel bouw- en weiland onder Broekhoven in de Luikstraat ; mogelijk de latere *Klaasakker* (zie vorig lemma).

1234. **KLAMP** : *dɛkla:ɪmp* (F 2) 1956, V. ; — bouwland ten noorden van de Nollekens bij de Luikstraat.

Bouwland „bij een steenoven in open veld” (?) (Goossenaerts, *Landbouw*., a. v. Klamp). Mogelijk hetzelfde als *kavel* en wijzend op tiendenverdeling (Goossenaerts, o.c., a. v. Clamp), alhoewel te Brecht onzeker wegens ontbreken van oudere excerpten.

1235. **KLARISSENVEN** : 1626, van *clarissen venne*, Anh. 11 B, 131 v° ; — een moerken achter Overbroek.

Psn. blijkt niet of het gaat om een kloostergoed of om één bepaalde vrouw. In 1284 ontmoeten we een „Clarissia et Katherina de Brechte sorores” (Oork. St. Mich., *Bijdr.* 1911, 349). Het cijnsboek Anh. 11B, de enige vindplaats van „Klarissenven” geeft als cijnsplichtige „de schouteth Botterschot nomine vxoris”, die op dit ven 1 gulden Lovens moest betalen.

1236. **KLASENBLOKSKENS** : 1624, sekere erue geh. *claesen-blocckens* gel. opten hoeck vander strate, S.P. 22, 101 v° ; — perceel onder Jukschot.

1237. **KLAVERDRIES** : 1656 (1669)-1687, in eenen dries ofte weijde gen. den *clauerdries*, S.A. 119-S.P. 34, 264 ; 1765, den *claeverdriesch*, S.P. 43, 192 ; 1779, *claverdriesch*, S.P. 44, 205 ; — weiland in Groot Jukschot bij de Meiersstede.

Zie ook Klaverweiken.

1238. **KLAVERVELD** : 1694, een stuck erue ... gen. het *clauervelt* ... s. het vs. gerstblocxken ... n. het lant gen. het heijblock, S.P. 36, 103 ; — perceel te Jukschot bij de Rode Hoeve.

1239. **KLAVERWEIKEN** : 1765, eenen bempt ... gen. de *claeverweijde*, S.P. 43, 192 ; — hetzelfde als Klaverdries.

X. **KLEIN(E)A**, -AANSTED(E)KEN), -AKKER, -AKKERBLOK, -AKKERKEN, -AKKERSTRAATJE, -AREND, -BARREELTJE, -BEEMD, -BEEMDEKEN, -BLOKHUIS, -BOKSAKKER (BOKSKENS-AKKER), -BOONLAND, -BOONTUIN, -BOSMAN, -BRIESTERPAD, -BRUINLAND, -BUNDER, -DIJK, -DRIES, -DRIESKEN, -EKERENBRAAK, -EKSTER, -ELSBAKKER, -ELSBEEMDEKEN, -ELST, -GAGELBLOKSKEN, -GANSAKKER(KEN), -GEER, -GEMEENTE-

WEG, GOMMERHEIVELD, -HAAK, -HEERBAAN, -HEERSTRAAT, -HEESTER, -HEIDE, -HEIKEN, -HEIKENS, HEIVELD, -HEIVELDEKEN, -HEIVELDEKENS, -HENGSTBROEK, -HERDEKENS-HOEVE, -HOLLANDER, -HOLLEWEG, -HOOLKEN, -HUIGENRIJT, -HUNSEL, -JUKSCHOT, -KAPEL, -KAPELAKKER, -KOE(N)VOET, -KOLK, -LANGBOS, -LEEMSVELD, -LEEUWERK, -LEGAAN, -LENTENHOF, -LIJKWEG, -LOENHOUTSE WEG, -LOKEN (LOOIKEN), -MOLENBERG, -MOLENSTRAATJE, -MORIAAN, -MORTELPAD, -NOLLEKENS, -NONNENPAD, -OPSTAL, -OUDE ROMSTEEK, -PALMBOOM, -PADHOF, -POLDER, -RAVENTUIN, -RIJT, -ROMSTEEK, -SCHAAR, -STEDE(KEN), -STUK, -TURFHEUVEL, -VALK, -VEERLE, -VELD(EKEN), -VRAAG, -VRAAGSE KERKPAD, -WEIKEN, -WERFT, -WERVE, -WILGENAKKER(KEN), -WINTERNESTEN, -WOUWERAARDEKEN, -ZEEPT, -ZOETEMELKS : zie grondwoorden.

1240. KLEIN ADRIAANTJENS : 1656-1683, sekere erue ten deele lant als weyde ... gen. het *cleijn Adriaentkens*, S.A. 51, 66 v°-A.J. 80, 75 v°; 1656, het *cleijn adriaenkens*, S.P. 27, 244 v°; 1685-1710, het *cleijn adriaentiens*, S.P. 34, 205-S.A. 52, 101 r°-v^o; — hoeve, bouwland en weiland achter Broekhovenheiken bij de Kerkpad aldaar en bij Bakkerstedeken.

Vgl. : 1627, vande hoeue ende stede eertyts toebehoirt hebbende *cleyn ariaenkens* gel. aen Broeckhouen heyken, A.J. 93, 28.

1241. KLEIN HEIKENSWEG : 1843, chemin de Beekhoven au Kleynheyken, *Kleyn Heykensweg*, T. 18.

1242. KLEIN HENGSTBROEKPAD : 1843, sentier de Hengstbroeken à Brecht, *Kleyn Hengstbroekpad*, T. 3.

1243. KLEIN HOFKEN : A) 1642, seker stucxken eruen gen. het *cleijn hofken* gel. aent hoff vander noot aent hellegadt, S.P. 27, 139.17; — perceel te Steeghoven.

B) 1676-1726, een stukken lants gen. het *cleijn hoffken* ... gel. aende burghgracht, S.P. 32, 244 v°-S.A. 103, 208 v°; — perceel bij het Hof Starenborg te Sterthoven.

1244. **KLEIN HUIKENSWEG** : 1843, chemin de celui dit : Kuypersweg à la rue dite : Steenpael, *Kleinhuykensweg*, T. 8.

1245. **KLEINE KREKELBERGSE PAD** : 1843, sentier de Brecht au hameau de Locht, *Kleine Krekelbergsepada*, T. 42.

1246. **KLEIN PERKEN** : 1653, *clijn perken*, extr. corn. henselmans coster, KAA 2; — hetzelfde als Peerdeken of Peerken Mertens?

1247. **KLEIN VEERLEBAAN** : 1843, chemin de kleyn Veerle à Loenhout, *Kleyn Veerlebaen*, T. 37. Hetzelfde als Bosstraat, thans door het kanaal onderbroken.

1248. **KLEIN VEERLEBAANBRUG** : 1843, *Kleyn Veerlebaenbrug*, T. 16. 113.

1249. **KLEINVENHEIDE** : 1850, *Kleyn ven heyde*, Vdm.; z.j., *Klein Ven Heide*, Mil. 1.40.000; — tussen Stijnenven en Blokven; mogelijk verkeerde lezing van Keivenheide.

1250. **KLEINE VRAAGSTRAAT** : z.j., V.V.V. D 9; — van St.-Jobsbaan naar de Grote Vraaghoeve.

(wordt voortgezet)